

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Disputatio III. De Decreto Incarnationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

TRACTATUS II.

De Decreto Incarnationis, & ipsa Incarnatione.

Its, que antecedunt Incarnationem & ejus decretum, prædisputatis, accedendum est ad ipsa decreta, & Incarnationem. Sit

DISPUTATIO III.

De Decreto Incarnationis.

Circa decretum Incarnationis, punctus maximus diffinitatis versatur, in assignando motivo primario Incarnationis: quo assignaro, proportionatiter deciditur de qualitate decreti à Deo facti: & ex qualitate decreti deciditur, an Adamo non peccante Christus venisset, vel non: & hoc ultimum, est intentio & finis præsentis disputationis. Nomine autem motivi, non venit hic motivum tenens se ex parte ipsius Dei; nam hoc in omnibus idem est, nempe ipsem Deum; juxta illud Proverb. 16. *Vniversa propter semetipsum operatus est dominus.* Sed quæritur de motivo extrinseco, & tenente se ex parte objecti volunti, quod ipsum tenens se ex parte objecti volunti, non tantum sit causa impulsiva, sed etiam sit vere causa motiva, quæ duo per hoc distinguntur; quod causa motiva sit causa simpliciter, & productiva suo modo substantiae rei, causa autem impulsiva, est tantum causa, circumstantiam agendi; qualis est promptitudo, intentio, talitas modi agendi &c. Sic v. g. causa motiva audiendi missam, est solemnitas festi, impulsiva autem, est musica excitans ad devotionem. Ut autem sequamur praxim, quæ usus est hic Suar. disp. 5. Sect. 1. juvat aliqua præmittere de prioritate & posterioritate actuum divinorum, quæ appellari solent signa rationis quia scilicet, sicut signo posito supra rem homogeneam, una pars ab alia discernitur quodammodo, figuntur que illo signo metæ, secundum quas, una pars hinc definit, & altera hinc incipiat; sic etiam, maxime homogeneis, quia identificatis sibi actibus divinis, limites quidam mente nostra ponuntur, successioque quædam & alietas assignatur: cum inter omnes illi actus idem sint. *Hinc*

PRÆMITTO I. *Certum fide, & metaphysicè demonstrabile esse, omnes actus in Deo idem realiter esse, nec realiter unum actum priorem esse alio.*

RATIO: quia demonstrabile est, Deum esse simplicissimum, immutabilem, perfectissimum, ex simplicitate, infertur identitas omnium actuum divinorum, ex immutabilitate infertur negotio prioritatis & posterioritatis realis; jam enim si posterioris aliquid realiter in Deo esset, illo posteriori habito, mutaretur Deus, haberet enim se aliter, quam fuerit, ex ratione autem perfectissimi, infertur utrumque; quia si perfectissimus est, quicquid in illo est, omnem perfectionem possibilem habet: Ergo & unus actus habet perfectionem aliorum: hoc ipso enim non esset perfectissimus; debetque idem esse cum Deo, quia hoc ipso ille actus perfectissimus non esset, siquidem Deus non esset; & Deus pro sua parte, debet esse ille actus: alioquin Deus perfectissimus non esset, siquidem non esset ille actus, qui supponitur esse perfectio. Rursus, eadem ratio perfectissimi, importat negationem posterioritatis & prioritatis realis inter actus: quia ille prior actus, si esset prior realiter, non identificaretur posteriori; alias, dum non est posterior actus, jam esset: per identitatem scilicet cum priori. Si autem prior actus non identificaretur realiter posteriori, non esset perfectissimus, quia non haberet perfectionem posterioris realiter actus. Deniq; si aliqui actus essent realiter priores, alii realiter posteriores in Deo, vel habuissent omnes illos actus ab æterno Deus, vel non nisi in tempore? si ab æterno: ergo ab æterno realiter datur prius & posterior, nempe ratione illorum actuum, quos dicis realiter priores & posteriores, quod si concederis, infertur; Ergo ab æterno non dantur actus priores & posteriores realiter,

realiter, quæ est contradictria tua responsioni, cuius contradictria veritas probatur. Quia æterno nihil est prius; ergo si illi actus, realiter sunt ab æterno, nihil est illis prius; ergo non dantur actus priores & posteriores realiter ab æterno. Quod si Deus in tempore habet aliquos actus realiter priores & posteriores: ergo dicit v. g. cum tempore, & nescit v. g. aliquid ab æterno, quod in tempore scit.

PRÆMITTO 2. *Quamvis non detur illa prioritas inter actus divinos realis, datur tamen quædam prioritas virtualis, & per equivalentiam.* Quæ prioritas virtualis in hoc sita est: quia scilicet in divinis actibus, datur fundamentum, concipiendi unum actum priorem alio; in quo fundamento, tanquam in virtute principii, continetur intentione nostrâ formanda, & educenda prioritas & posterioritas actuum divinorum.

RATIO: quianisi detur prioritas dicta, falsum erit, priorem esse origine Filium Spiritu S. & Patrem Filio. Si enim nulla est prioritas in divinis, nulla etiam erit prioritas originis, non data enim quasi ratione genericâ, quæ est prioritas; non dabitur ratio quasi specifica, quæ est prioritas originis, quam tamen agnoscit Theologia. Hanc prioritatem virtualem, dicent Scotiæ esse formaliter actu ex natura rei distinctam: Thomista appellabunt prioritatem rationis ratiocinatae.

PRÆMITTO 3. *Prioritatem virtualem actuum divinorum, posse spectari.* Primò penes potentias itidem virtualiter distinctas, v. g. intellectum & voluntatem. Secundò penes scientias aut volitiones, v. g. penes scientiam simplicis intelligentiæ, conditionatam, visionis. Tertiò penes ipsos actus inter se in eodem ordine. Prioritas penes potentiam est, si actus eliciatur à potentia, nata prius elicere suos actus, præ alia; quæ potentia interna in Deo, & quoad actiones ad intra, sunt duæ, intellectus & voluntas. Prioritas penes scientias, est prioritas ratione scientiæ, ita ut ille actus sit prior, qui censetur esse actus scientiæ, quæ nata est prior esse reliquis. Prioritas autem volitionis, est prioritas secundum quam movet & tendit Deus, prius in unum objectum, quam in aliud. Prioritas autem ipsorum actuum inter se in eodem ordine, in hoc stat; quando hic actus, hujus scientiæ v. g. quæ est simplicis intelligentiæ, prior est actu alio, itidem eisdem scientiæ simplicis intelligentiæ.

De prioritate actuum penes potentias, nulla est difficultas; indubie enim actus intellectus, prior est actu voluntatis; quamvis enim conceferimus in animasticis, quod elici possit divinitus, volito sine cognitione, id tamen non nisi divinitus fieri potest, adeoque per elevationem obedientiam, aut per aliquam voluntatem similem prædeterminatæ, Deo autem nec potentia obedientialis, nec elevabilitas convenit. Sed hoc ipsum ceteris paribus accipiendo, nam cum cognoscit Deus, bis tria facere sex, nō pot-

est ostendi, quod, per ordinem ad volitionem, prior sit iste actus: cum nulla volatio, sit nata, lequi illam notitiam, deinde, indubie scientia visionis, est quid posterius voluntatis divinæ actibus, utpote supponens ipsum decretum divinum. Solùm ergo prioritas, tunc concedenda, quando actus est directivus, & prælucens alicui volitioni.

Quodsi spectetur prioritas aut posterioritas actuum divinorum, penes scientias v. g. nec in hoc est magna difficultas: nam quando queritur de prioritate penes scientias, queritur de hoc, an prior sit scientia simplicis intelligentiæ, præscientia conditionata, & hæc præscientia visionis? in quo non potest esse difficultas magna, indubie enim actus omnes simplicis intelligentiæ, sunt priores actibus scientiæ conditionatum, & scientiæ visionis. Ratio est, quia scientia simplicis intelligentiæ, attingit ipsam possibilitem rei, quæ possibilis prima est in rebus conceptibilis: hinc fit, ut etiam talia objecta attingens scientia, sit prior reliquis; unde scientia conditionalium, est posterior, scientiæ simplicis intelligentiæ. Ratio: quia determinatio conditionata ad unam partem, quæ est objectum scientiæ conditionatae, supponit possibiliter per prius, adeoque cognitionem illius. Prior tamen est scientia conditionalium liberorum, præscientia visionis. Ratio: quia actus visionis liborum supponit causas objecti illius, inter quæ est ipsum decretum divinum in ordine ad bona opera: quod decretum supponit directivum sui, hoc autem directivum, ex alibi dictis, est scientia conditionalium. Postrema autem intentiones, est scientia visionis, quia attingit ultimum finem rei, quod est, extra causas esse.

Quodsi compararentur ipsi actus inter se, in eodem ordine, major est inter actores differentia. Cajetanus censet, quod prioritas & posterioritas actuum divinorum, ex natura & ordine ipsorum rerum, quæ scientiæ aut voluntati objectiuntur, desumatur, distinguuntque ordines, ut videtur est apud Suar. in ordinem naturæ, gratiæ, & unionis hypostaticæ. Scotus defumit hanc prioritatem ex majori similitudine & propinquitate effectuum cum Deo, idque ex illo principio ordinatè volens, prius vult id, quod est propinquius fini, quam ea quæ magis distant. Utriusque doctrina vel exinde impugnatur, quod hic disputetur, non tantum de actibus divinis, prout vult Deus aliqua extra se, sed etiam de actibus, interna Dei concorrentibus, in internis autem Dei, neque sunt illi ordines Cajetani, neque similitudo effectus major cum Deo, ut voluit Scotus. Ut hoc punctum intelligatur.

PRÆMITTO 4. *Prioritatem & posterioritatem actuum simplicis intelligentiæ, si compararentur inter se, & prout sunt ab eadem scientia, pendere, à prioritate ipsorum objectorum, sive illa prioritas objectorum sit physica, sive metaphysica.* Hoc tamen præmissum continet aliquid controversiæ, güm

cum enim Deus non cognoscat cognitione abstractivâ, nec cognoscat rationes communes, ex probabili sententia, quomodo ea quæ sunt prioram metaphysicè, priori per rationem actu cognoscet, & si cognoscet, cur pro illo priori actu, non dicetur abstrahere? Sed id solvi debet proportionaliter ad dicta de præcisionibus, ubi dicimus, Deum præcindere æquivalenter, non vero formaliter; ita ut v. g. cognoscendo risibilitatem, in quantum est posterior admirativitate, dicat; Petrus est risibilis, quæ ejus risibilitas oritur ex admirativo: quo aetè, quia utrumque cognoscit, & admirativum & risivum, non abstrahit formaliter, æquivalenter tamen abstrahit: quia cum identitate, quam attingit, attingit etiam diversitatem; plane atq; si dicereat Deus, risibile est idem quod Petrus, & quod admirativum, si tamen risibile foret distinctum realiter, non esset causa admirativi, sed admirativum, causa risibilis, vel certè æquivalenter abstrahit Deus, quia scilicet cognitio illius non abstractivæ æquivalat perfectione, nostris abstractivis, accommodando se se nihilominus objectorum conditioni.

Quod autem ratio prioris & posterioris in actibus simplicis intelligentiæ, debeat ex conditione objecti, ratio est: quia illi actus accommodant se ipsi essentiis, prædicatis & exigentibus objecti, alias difformarentur illæ notitiae objectis: ergo si aliqua ratio prius petit cognosci, aliqua posteriori, seclusis imperfectionibus prius noscetur illa quam hæc. Deinde, si petat aliquid, hoc cognosci, hoc à Deo cognoscetur, alias Deus difformiter objecto cognoscetur: ergo etiam si petat prius cognosci, prius cognoscetur: non enim est major ratio unius, quam alterius; petit autem cognosci prius, quod est prius quia ipsum illud petere, est prius esse. Rursum quia nili ponatur quod per prius noscantur ea quæ per prius noscuntur, sequeretur disordine cognitionibus: quod ipsum probatur. Si, posteriori re, cognoscetur Deus id, quod postulabat nosci prius re, esset re ipsa disordine notitia, & ita esset disordine, prius re noscere conclusionem quam talem, posteriori re præmissas, immo nec esset tunc notitia conclusionis, quia non esset notitia *Ex his*, quod *Ex his*, sunt præmissæ: Ergo etiam esset imperfectione per ordinem ad noscitos conceptus, idque cum fundamento in re, si Deus non prius ratione noscetur, quæ prius pertinet nosci. Quæ omnia rursum in hoc fundantur, quia non est intellectus divinus in noscendo liber, sed noscitur pro objecti exigentia, non noscetur autem pro objecti exigentia, si potentibus illis prius nosci, non noscetur prius. Neque valet, quod in re, omnia illa simul noscuntur; nam sicut omnis nobilitas divina petit omnia simul nosci, ita & ordinata, per ordinem etiam ad noscitos conceptus, scientia, petit noscere prius ratione, quæ pertinet prius nosci.

PRÆMITTO 5. Illi actus scientia visionis, sunt priores, qui attingunt objecta prius volita, & illi posteriores, qui attingunt objecta posteriori volita.

RATIO: quia si posteriori volitum æquè primo nosceretur cum prius volito, nosceretur si ne sua causa & principio: principium enim illius & causa, est ipsa volitio divina, quæ supponitur esse posterior. Quia vero restat querere, quid prius, & quid posterior Deus voluerit, *hinc*

PRÆMITTO 6. Prius exerceat se voluntas Dei actibus necessariis, quam liberis.

RATIO: quia prius cognoscuntur ex modo nostro concipiendi necessaria, quam libera: ergo & voluntas sequens illud lumen, prius se exercebit actibus necessariis quam liberis. Rursum inter actus liberos, prius se exercebit circa finem, quam circa media. Ratio: quia finis habet rationem prioris & causæ: Ergo exigentius rerum accommodans se in intellectus, prius illum noscet. Ergo & prius volet voluntas ordinatae volens, utpote per prius sibi propositum. Nihilominus, quia sicut potest Deus facere quodlibet, per quodlibet non implicans, ita potest velle, nisi sit absurdum, quodlibet, propter quodlibet; neque ejus divina libertas est alligata, ut non nisi hæc certa velit, cum neque sit alligata ad optimum: ideo in talibus regula universalis prescribit non potest, exceptis his principiis. Primo, Quod finis semper prius velit, quam media, alias inordinatae & quasi per passionem vellet. Secundo, quod in nullo genere inordinatae vult: unde ea quæ sunt priora, prius vult. Tertio, quod vestigari id debeat ex doctrina Ecclesiæ & Patrum.

PRÆMITTO 7. Quamvis Deus, prius semper velit finem quam media, hac nihilominus volitio mediorum, secundum varietatem mediorum, duplicitate considerari potest. Primo, sunt aliqua media ita necessaria, ut sine illis, vel potius hoc uno in particulari, finis obtineri non possit. Secundo, ita sunt illa media interdum necessaria ad finem, ut nisi hoc unum adhibeatur, possit per aliud obtineri ille finis.

PRÆMITTO 8. Quando Deus intendit finem non determinantem sibi certum particulare medium, tunc potest Deus efficaciter intendere finem, media autem non nisi sub disjunctione.

RATIO: Tum quia non est magis necesse, ut Deus determinat velit medium ad finem, quam illud velit finis ipse, & sibi determinet; ergo si finis non determinat sibi media, sed per plura haberi potest, poterit etiam Deus, in aliquo signo rationis, non determinare de illis mediis. Tum quia defacto in scriptura finem voluit Deus non determinando media, v. g. volendo pro redemptione infants par tur turum; aut duos pullos columbarum. Tum, quia quando aliquid est volibile sub disjunctione, idque cum recta ratione, potest etiam à Deo esse volibile sub disjunctione: quia hoc ipso, non esset volibile sub disjunctione, cum recta ratione; sed

sed media, quæ sibi non determinat finis in particulari, sunt volibilia sub disjunctione, quod probatur. Quia ipsum hoc, quod est finis non determinare media sibi, est fundamentum volibilitatis sub disjunctione. Nec certè appetet ulla inconvenientia in tali modo volendi: neq; enim talis indeterminatio, proficiscitur ex defensu in noscendo, sed quia ipsum motivum, non habet jus, ut necessario præeligatur. Porro si finis sit determinans sibi certa media, prior erit mediis causalitate, sed non prior erit prioritate independentiæ; quia pro quoq; signo appetitur finis, appeti debet & illud medium: ne sine medio appetatur finis, sine quo appeti finem, est non appeti finem. Quando autem finis potest per alia media haberi, tunc finis est prior mediis, & prioritate causalitatis, & prioritate independentiæ, non quidem à mediis sub disjunctione volendis, sed à medio determinatè volendo. An autem possit esse efficax amor objecti, in quo non includatur expressa ullius mediis volitio, de hoc, ubi de causa finali.

PRÆMISSE 9. Posse aliquid velle Deum, vel in actu primo, vel in actu secundo. Vult Deus in actu primo, quando attentat re natura & conditione, amat illius bonitatem, potest item velle in actu secundo, decernendo illius rei extra causas positionem, & per hoc formalisatur amor in actu secundo; hinc amavit Deus præsentē mundum in actu secundo, alios autem possibles in actu primo. Rursus potest Deus aliquid velle, vel absolute vel conditionatè, dicendo v. g. Volo Christum esse redemptorem peccati Adam, vel certe: Vellem Christum esse redemptorem, si peccaret Adam. His præmissis, sit

QUÆSTIO I.

Vtrum Incarnatio fuerit decreta ante prævious peccatum Adami?

Et hæc alia quæstio ab hac. An Christus venisset, si Adam non peccasset? indubie enim potuisset habere rationes, ut veniret Christus, etiam si Adam non peccasset; manet tamen difficultas, an vi præsentium decretorum nobis per autoritatem Sacram præostensorum, venisset. Circum hanc difficultatem tres sunt sententia.

I. Est S. Thomæ, & ejus discipulorum, qui proximam causam decernendæ Incarnationis, ponunt fuisse remedium peccati. Ex nostris docet eam Vasq. Valent. Lugo & Amicus; disp. 7; Aldrete disp. 17, licet cum aliquibus limitationibus. Hæc sententia apud Suar. disp. 5. Seçt. 2. ita ordinat signa rationis. Voluit primò Deus creare homines, ut fierent beati. Secundò ut id possent habere, decrevit illis dare gratiam. Tertiò, voluit permittere peccatum Adæ. Quartò, prævidit illud. Quintò, voluit remedium adhibere. Sextò, Elegit Incarnationem. Quid

sit sentiendum de hac sententia, colligitur ex infra dicendis.

II. SENTENTIA est Scoti. Qui docet peccatum prævisum, fuisse motivum, cur in carne passibili & mortali facta fuerit Incarnatio, ita men ut substantia Incarnationis, non sit decreta propter remedium peccati, sed ob alia motiva. Sed hæc sententia non accipit simpliciter phrasæ Scripturæ & Patrum, quia Scriptura ipsam substantiam Incarnationis, & non solam possibilitatem Christi, dicit esse in remedium peccati. Ut S. Paulus ad Gal. 4. Misit Deus filium suum, &c. ut eos qui sub lege erant, redimeret. Et ad Tim. 5. v. 19. Christus venit in hunc mundum, peccatores salvos facere. Et Joan. 3. Non enim misit Deus filium suum ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Nicænus expressè dicit. Quod propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cælis. Ex quo testimonio sic conficitur argumentum. Vera est hæc propositio per Scotum; Non propter nostram salutem descendit. Et tamen vera est de fide: quod propter nostram salutem descendit. Ergo, cum ex contradictoriis una debeat esse vera, & alia falsa, cum affirmavasit de fide vera, negativa debet esse falsa, quod verò sit vera per Scotum, probatur. Propter hoc descendit, quod est motivum Incarnationis, nam propter hoc descendere, & ex hoc motivo descendere, verbis differunt. Sed motivum descendens non est nostra salus, per Scotum; ergo non propter illam descendit.

III. SENTENTIA est Suar. loco citato, præcipue Seçt. 4. quæ est media inter illas duas. Nam primum motivum de substantia Incarnationis, dicit esse excellentiam mysterii, & ex vi hujus decreti dicit venturum fuisse, Adamo non peccante, consentitq; cum Scoto. In secundo signo rationis, ut se explicat, in Dico Tertiò, decrevit Deus iteratò substantiam Incarnationis, in remedium peccati, decreto illo cadente, non in solum modum Incarnationis, sed simpliciter & absolute in ipsam Incarnationem, prout facta est in remedium peccati, consequenter dicit ex vi hujus secundi decreti, non venturum fuisse, Adamo non peccante; per quod concordat cum S. Thoma, & dissentit, à Scoto, à quo etiam claram dissentit, afferens ex præviso peccato, decretum esse substantiam Incarnationis, & non solum modum.

Ut proponatur quid sentiendum, sit

DIFFICULTASI

Proponuntur defendenda.

Ne conclusionem commodè formare, nec ejus probationes afferre possimus, nisi prius præmittatur tota series decretorum, rationibusq; firmetur. In signis autem istis formandis, ita procedetur, ut ex parte intellectus ostendatur,

datur, quid præcesserit; & ex parte voluntatis, quid proportionaliter secutum sit. Deinde hoc etiam servabitur, ut unum signum appelletur, tota complexio noscitivitatum & volitivitatum illius classis, sicut enim appellatur instans Angelicum, tota series cogitationum vel volitionum, licet illæ durent per tempus, modò ad idem spe-
ciet: ita & appellari possunt ea, signum idem rationis, que ad idem spectant, ita ut sit unum si-
gnum, indivisione seu revocabilitate; præcipue cum possit intellectus metas has ponere, seu si-
gna, attendendo ad classem revocabilitatis.

Pater Joannes Mora wski h̄c Quæst. 3. art. 2. ita de hac materia discurrit. Quod scilicet de-
tur quidem prioritas rationis inter decreta divi-
na, ramen hæc prioritas nihil omnino conductit,
ad salvandas præsentis quæstionis difficultates. Ad hoc enim verificandum, quod Christus ve-
nisset Adamo non peccante; quid quæso refert,
quod ego concipiā, prius fuisse decretum de
existentiā Christi, & postea prævisionem pecca-
ti: si extra meum intellectum, in ipsis actibus
non fuit prioritas. Et certè, Christum venturum
fuisse Adamo non peccante, & similiter, Deum
non esse causam peccati, sunt veritates reales;
Ergo verificari debent independenter à nostris
de Deo conceptibus; independenterq; à distinc-
tione rationis reperibili, inter actus Dei libe-
ros. Proinde Deus, per unicum etiam virtualiter
intrinsecè decretum, ab æterno dispositus de
Christo &c. Admitti tamen posse dicit idem,
quod distinguantur virtualiter intrinsecè scientia
simplicis intelligentiæ, & scientia media, à
decreto Dei & scientia visionis. *Hec doctrina*

NON SATIS FACIT. Concedo quod inter
actus divinos non detur ulla prioritas realis, hoc
et realiter distincta. Nego tamen, ex eo sequi
debere, quod nulla jam sint signa rationis affi-
gnanda in decreto de Incarnatione; quæ signa,
hoc ipso, quia signa rationis sunt, non debent po-
nendum prioritate reali: & tamen in illis etiam as-
signandis, videtur esse difficultas, non expun-
genda ab usu scholarum, cum eam primascho-
lasticorum ingenia tractarint. Rursus quæro,
an sit prioritas realis inter scientiam simplicis in-
telligentiæ, & inter scientiam medium, vel non?
indubie non est prioritas realis, cum hæc ne qui-
dem inter Personas divinas detur. Quæro ul-
teriorius, an illa ipsæ scientiæ, sint inter se distinctæ
distincione virtuali intrinsecæ, ad eum modum,
quo dicit ille distingui illas duas scientias, à de-
creto libero Dei, & à scientia visionis? si sunt di-
stinctæ, ostendatur imprimis, quodnam sit istud
tertium & quidem inclusum in ipsomet Deo, ra-
tione cuius, distinguuntur realiter in tertio? si en-
im est aliquid extra Deum, eodem jure dicam,
distingui virtualiter intrinsecè intellectum &
voluntatem, ratione distinctæ realiter v. g. in-
tellecctionis, quæ est quid tertium, quod est extra
esse homini, utpote non identificata homini:

recursusq; ad istud tertium extra Deum reperi-
bile, erit recursus in explicanda distinctione vir-
tuali in divinis, ad connotatum extrinsecum,
nullo enim differet hæc sententia à sententia
connotantium. Imò, si scientia simplicis intel-
ligentia & scientia media distinguntur virtua-
liter intrinsecè, hoc ipso, cum & scientia simplicis
intelligentiæ, habeat suum objectum in de-
creto de Incarnatione complete sumpto, & sci-
entia etiam conditionata, hoc inquam ipso, erit
necessæ in decreto hoc partiri prioritates & po-
sterioritates istas virtuales intrinsecas. Si autem
scientia simplicis intelligentiæ, & scientia con-
ditionata, non sunt scientiæ distinctæ virtuali-
ter, & si de illarum prioritate in ordine ad hoc,
ne Deus v. g. sit causa peccati, non debemus
esse solliciti, utpote habentibus prioritatem so-
lum rationis, ergo etiam non debemus esse soli-
liciti, qualinam scientiæ dirigatur Deus, ut salvâ
libertate conferat nobis gratiam efficacem, &
in sententia Suarii, ut possit prædefinire actus
bonos. Est quidem veritas realis, quod Deus
non sit causa peccati, quod Deus non laedit li-
bertatem suâ scientiæ, aut collatione gratiæ ef-
ficacis, pertinet tamen ad Theologum, ostende-
re, quâ viâ id fiat, per ordinem ad nostras interi-
tiones, intellectumque nostrum talia dispicien-
tem, Deo cæteroqui continente in se perfectio-
nem, talia suâ entitate salvandi. Addo, dupli-
cem nos in Deo posse concipere virtualitatem:
unam intrinsecam ut appellat explicans, infe-
rentem distinctionem realem in tertio, in no-
stris principiis, dicitur virtualitas in ordine ad
prædicata primò intentionalia, vi cuius, hoc
quod convenit uni, non convenit alteri, etiam
in sensu reali. Alia virtualitas est quam expli-
cans appellat extrinsecam, & in nostris princi-
piis, (ubi de actu Dei libero) dicitur esse æqui-
valentia, vi cuius, sine ulla pluralitate, præstat
hoc Deus, quod præstaret pluralitas, & sine ulla
prioritate, præstat hoc, quod in creatis præsta-
ret prioritas & posterioritas. Prima illa virtuali-
tas non habetur in decreto de Incarnatione &
ejus signis, quia nullum ejus adstruendæ funda-
mentum: habetur hæc posterior; negoq; illam
non esse sufficientem, ut, per ordinem ad intel-
lectum, salvet, quare Deus non sit causa pecca-
ti: salvet item, quomodo Adamo non peccante
Christus venisset, vel non venisset.

Punctum Difficultatis I.

De primo & secundo Signo.

Quod attinet ad primum Signum, quod appellaris
potest, Signum fundamentale seu principii.

ASSERO I. In primo Signo rationis, cognovisse
Deum, possibilitatem communicationis sue, ad extra.

RATIO: quia illud ratione nostrâ debuit
præcessere in mente Dei, ante cætera signa,

*k

quod

quod ante omnia præsupponi debet; sed possibilis illius communicationis ante omnia præsupponi debet. Tum quia, si, antequam formetur propositio, debet esse præcognitio de subiecto & prædicato, etiam in Deo, antequam dicat, volo v. g. Deum fieri hominem, debuit præcedere cognitio naturæ hominis, & possibilis uniuscuius ei Personæ divinæ. Tum quia, si vellet v. g. Incarnationem, vellet Deum fieri hominem, cuius possibiliterem si antè non præcognovisset, nesciret, an non vellet Deum hircervum fieri? Tum quia, si non cognitâ possibilitate communicationis, vellet se Deus communicare, vellet aliquid, quod nesciret an posset? adeoq; non vellet modo, qui Deo dignus sit.

DICES. Sufficiet ut simul cognoscatur possibilis communicationis, in ipsa præcognitione ad decretum communicationis.

RESPONDE TUR. Si per simul intel'igas simul tempore, id certissimum est: Si per simul intelligas similitudinem rationis: Negatur, quod assurbitur; prior enim est ratione possibilis rei reliquis omnibus, & prius a tingi debet, ut dictum.

AS SERO 2. In eodem signo rationis, vel potius classe signi, cognovit communicationem illam possibiliterem in tribus stare, in ordine naturæ, in ordine supernaturali, in ordine unionis hypostaticæ. Dico potius, in ordine supernaturali, quam in ordine gratiæ; et quod multa sint supernaturalia, quæ non veniunt nomine gratiæ; quæ tamen ad nullum ordinem possibilium rerum revocarentur.

RATIO asserti. Quia Deus non cognoscit solas rationes abstractas & universales: Ergo non cognovit possibiliterem communicationis sive solùm in abstracto; Ergo simul in concreto & in particulari illam attigit. Hæc autem possibilis communicationis, non stat pluribus, quam tribus illis; hinc quia cognovit possibiliterem communicationis sive, cognovit tres illos ordines. Præcipue autem, quia possibilis merè in abstracto, etiam per æquivalentiam attata, non est proximè directiva executionis, quæ particularium non nisi est.

AS SERO 3. In eodem Signo, cognovit illam possibiliterem unionis hypostaticæ cum Personis divinis, non autem determinatè tantum Verbi.

RATIO est: Tum quia antequam formatum est decretum de Incarnatione VERBI, vel cognovit Deus possibiliterem, ut aliae Personæ incarnarentur, vel non? Si non cognovit: Ergo nec est possibilis illa Incarnationis, omne enim possibile Deus cognoscit; ergo ulterius habebit vim terminandi naturam creatam VERBUM, & non habebunt reliquæ Personæ, eritque inter illas inæqualitas, quæ omnia reæ dici non possunt. Si autem Deus cognovit possibiliterem Incarnationis aliarum Personarum; cum prius, ut dictum est, ad possibilia sese porrigit notitia Dei, etiam in formando decreto de Incarnatione: sit, ut ad hanc possibiliterem attendere de-

buerit. Tum quia, nihil est absurdum, ut, cum fundamento in re, concipiatur à nobis tale decretum: Assumet naturam humanam VERBUM, quam æquæ assumat reliquæ Personæ possint, sed placet ut assumat VERBUM: Ergo debuit præcognosci, quod reliquæ etiam Personæ assumere possint eandem; jam enim illud, placet, haberet se per modum electionis inter plura, adeoque præcognita. Tum quia est impossibile, ut fuerit decretum de Incarnatione VERBI, quin prius præcesserit cognitio de possibiliterate Incarnationis, ut dictum supra; Ergo etiam est impossibile, quin præcesserit cognitio de possibiliterate Incarnationis, reliquarum personarum. Quod probatur, quia illa cognitio est comprehensiva, intuitiva, & adæquata; consequenter, videns rationem terminandi naturam humanam, non esse ipsi Verbo adstrictam.

Huic signo rationis, respondit in Deo complacentia & primus, appetitus illius. Dico complacentia, quia iste actus primus est ante omnes alios, & non decretum, quod alias actus voluntatis, ante se depositit. Quod autem secuta sit complacentia, ratio est: quia nisi illa fuisset secuta, non processisset Deus, ad formandum decretum de communicatione; sicut nec nos quicquam efficaciter volumus, quod in ante nobis non complacerit, & cuius volendi efficaciter appetitum non habuimus; cumque Deus possibilia necessario amore amet, cum etiam attentionem fuerit illis notitiis ad possibiliterem, necessario illam amabit Deus.

Quod ad secundum signum rationis attinet.

Cum complacentia & appetitus simplex translat in decretum efficax, propositis rationibus, appellari poterit hoc secundum signum, Investigatio rationum. de quo

AS SERO 1. Motivum primum, quod habuit Deus ad actu ponendam possibiliterem communicationis sive, per unionem hypostaticam fuisse intrinsecam excellentiam mysterii.

RATIO 1. asserti, quia ea, quæ sunt in ordine ad se, prius sunt iis, quæ sunt in ordine ad aliud; Ergo & motivum, quod est ad amandum efficaciter bonitatem rei, prius est istud, quod petitur ex ipsa intrinseca ejus bonitate, quam quod petitur ex bonitate illius ad aliud; Ergo & motivum amandum efficaciter Incarnationis, propter excellentiam ejus intrinsecam, & in ordine ad se, prius erit reliquæ motivis; supposito, ut dictum supra, quod Deus omnia ordinatè velit.

RATIO 2. Vel cognovit Deus excellentiam mysterii decernendi, vel non? si non cognovit: Ergo dabitur aliquid cognoscibile incognitum à Deo. Si cognovit: vel poterat illam assumere tanquam motivum decreti, vel non poterat? Si non poterat: ergo excellentia mysterii & bonitas, non est secundum se appetibilis, adeoq; nec est bonitas mysterii. Si autem poterat: ergo illam

Disputatio III.

III

illam defacto asumpsit, quia modus agendi Deo, debet tribui quam perfectissimus, perfectior autem est iste modus, qui, dum moveri, omnem rationem perpendit, propter quas moveri possit; nisi aliquas pro libertate refutasse aliquem de convincatur: quod in praesenti ostendi non potest.

RATIO 3. Quæ amore necessario nata est prosequi voluntas Dei, non potest non apprehendere & non amare voluntas Dei; sed excellentia mysterii Incarnationis non potest non amari à divina voluntate, quod probatur. Excellentiam divinam non potest non amare voluntas Dei; sed excellentia Incarnationis, importat excellentiam divinam; Ergo illam non potest non amare voluntas divina. Neque exinde sequitur, necessitatum esse Deum ad ponendam Incarnationem, quia alia est hæc propositio; Positionem unionis hypostaticæ, necessariam amat Dei voluntas, & alia hæc; Excellentiam unionis hypostaticæ necessariò amat voluntas, prior propositio est falsa: quæ si est falsa, non necessario positionem Incarnationis volet Deus; poteris autem verum. Et licet potuerit Deus amare hanc excellentiam, & non moveri illa ad positionem Incarnationis, pro sua libertate; primum tamē est, quod etiam illa fuerit motus ad ponendam eandem. Quia ex una parte non constat ex scriptura oppositum; ex altera parte, ceteris paribus, melius est ex altiori motivo Deum agere, & quod sit magis condignum Incarnationis mysterio, & ne sit tanti motivi in felicitas magna, à voluntate Dei refutari.

DICÉS cum Amico disp. cit. n. 42. Motivum hoc non esse expressum in scripturis, ergo illo motu esse Deus non debet dici; neque enim necessario illo motivo moverit.

RESPONDET SUAR. Quod in scripturis non nisi motiva extrinseca, & quæ pertinebant ad finem operantis, exprimantur, non autem motiva intrinseca, & in ipso objecto, quod ponitur, inclusa. Sic v. g. non exprimitur, quod angeli sunt producti propter excellentiam universi, propter excellentiam gradus intellectivi, &c. quod tamen omnes supponunt. Dici etiam posset, motivum hoc, non quidem clare, sed virtuiter expressum in scripturis: nam scriptura dicit Christum volitum esse ut finem, finis autem quæ talis, propter se, non propter aliud amabilis est, adeoque propter suam excellentiam.

RESPONDETUR 2. Conformiter ad rationes pro afferto adductas; dignitas Incarnationis secundum se, non movet necessario voluntatem Dei. Nego, accepta secundum sui positionem simpliciter. Concedo.

ADDI solet. Voluntatem Dei, tanquam articulum fidei, investigari ex scriptura, licet voluntas Dei, quæ non infert articulum fidei, posse aliunde investigari; quale est principium illud, quod Deus conformiter operetur ad pro-

portionem & ordinem rerum: ex quo principio S. Thomas infert, dari debere habitus infusos, ut ita connaturalius operemur, & tamen illorū infusio spectat ad voluntatem Dei; cū ergo proportio sit talis, ut finis prius intendatur quam media, sit, ut excellentia Christi, quæ habet rationem finis, probabilius intendatur primo. Rursum, Agens, connaturaliter, id prius intendit, quod conducibilis est fini, & cū ad Dei gloriam, Incarnatio quæ talis sit conducibilior, dicitur illa primò intendi. Item de potentia absoluta poterat sibi elegi Matrem, quæ non esset immaculata concepta, & tamen quia nobis aliunde oppositum non constat, intelligimus, Deum id, quod maternitatis proportioni convenientissimum fuit, operatum suisse, cū ergo etiam dignitati Christi convenientissimum fuerit, intendi propter sui excellentiam, & propter excellentiam finis, non immēritò sentimus ita Deum egisse, nisi aliud ex SS. scriptura, vel traditione constet.

CONFIRMATUR assertum ratione communis oppositæ sententiae, quæ etiam utitur. Amicus loco citato, quæ ad propositum sic aptatur. Non decuit tantum mysterium, nisi propter gravissimas dignissimasq; causas prædestinari; gravissima & dignissima causa fuit excellentia mysterii. Major assumitur à Theologis ad varias materias. Minor probatur. Nulla major digniorque causa ex cogitari potest, quam ipsa excellentia increata, in hac unione inclusa, & per admirabilem Dei sapientiam, creatæ vilitati unita; hæc enim est major, quam satisfactio pro peccatis, major quam naturæ humanæ exaltatio, sistendo in illa præcisè. Ergo.

ASEREO 2. Secundum motivum in eodem signo, fuit creata excellentia Capitis & Finis.

RATIO 1. asserti est, plures authoritates Scripturæ, quas adducit Suarez disp. 5. Secl. 2. Sufficeret duos locos adducere.

Primus ad Col. 1. Habemus redemptionem, per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, qui est imago Dei in visibili, primogenitus omnis creature, quoniam in ipso condita sunt universa, in celis, & in terra, visibilia, & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive principatus &c. omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant, & ipse est Caput Corporis Ecclesie, &c. Ex quo loco sic formatur argumentum. Per oppositos, vera est hæc propositio: Nulla res est propter Christum intenta, quæ propositio est contraria ei: Omnia sunt propter Christum intenta, & tamen illam dixit Apostolus loco citato. Omnia inquit, in illo constant. Hinc Lyranus & alii, hunc locum; Omnia per ipsum constant, interpretantur; Omnia sunt propter Christum, tanquam propter finem. Vera item per oppositos est hæc propositio: Omnia sunt ante Christum; Apostolus autem dicit; Ipse est ante omnes. Ergo non concordant cum sensu Apostoli.

* k 2 2. Au-

2. Autem locus, est ejusdem S. Pauli ad Ephesios 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, & benedixit nos in omni benedictione spirituali, in caelis, in Christo.* Illa item verba, ejusdem loci: *praedestinavit nos per IESVM in ipsum.* Ubi, ly *per*, indicat rationem Capitis meritorie influentis, ly autem *in*, habitudinem causae finalis, ex quo loco, sic formatur argumentum. Si Christus non fuisset a Deo intentus, ut Caput & Finis creaturæ, non essemus in illo benedicti omni benedictione spirituali; jam enim pro illo priori, quo nondum fuit decreta Incarnatio, habuisset Adam gratiam, fuissetque benedictus benedictione spirituali, & non a Christo; nec fuisset Christus Caput super omnem Ecclesiam, jam enim pro priori intelligi potuissent Angeli habuisse gratiam, & non a Christo; adeoque non fuisset Caput omnis Ecclesiarum: siquidem non fuisset Caput alicujus Ecclesiarum, quam primi parentes & Angeli constituebant; falsaque deberet esse hæc universalis: Christus est Caput omnis Ecclesiarum, cum verò foret particularis, alicujus Ecclesiarum, non est Caput.

RESPONDET Lugo ad locum ex Epist. ad Coloss. accipienda hæc esse, non secundum naturam humanam, sed secundum divinam.

CONTRA est. Tum quia duo Concilia, Sardicens. Epl. ad omnes Episc. & Ephes. par. 1. c. 3. & par. 3. c. 27. Cyril. item Alexandr. lib. 5. thesauri c. 8. Anselmus in 1. ad Coloss. S. Thom. 3. part. q. 4. a. 5. de homine Christo intelligent, & expresse glossa, *secundum id inquit, quod unigenitus est, fratres non habet; secundum autem id, quod primogenitus est, fratres dignatus est vocare omnes, qui per primatum ejus, in ejus gratia remanserint.* Tum quia, quicquid de Christo dicitur, de ejus humanitate, si possit accipi, debet etiam accipi; præterim, si per hoc magis dignificetur humanitas Christi, & nihil obstat: magis autem dignificabitur, si iste locus etiam de humanitate accipiatur. Tum quia, quid magni dixisset scriptura de Christo, si id dixisset de illo tanquam de Deo? cum tamen hoc loco exaltare velit Christum Paulus.

RESPONDET idem, ad locum ex Epistola ad Ephesios adductum, significari prioritatem durationis, quod scilicet, antequam essemus, jam Deus nos elegerit.

CONTRA, quia nullum est fundamentum, quod illuc agatur de sola prioritate durationis, quando autem adducit glossam, quæ docet, electionem esse ante mundi constitutionem, quia est ab æterno, id verum est; sed glossa nihil dicit de illa emphatica particula *in ipso*, quæ significat habitudinem finis & capitatis influentis; neq; intererat glossa, loqui de signis rationis, verificabitur; quod ab æterno sit facta electio, quævis pro priori signo antecesserit prævisionem peccati. Deinde verba hæc simpliciter accipienda, si nihil obstat; simplicius autem accipientur, si non restringantur ad solam durationem.

RATIO 2. Authoritas Patrum, tres feliguntur.

1. Cyrilli lib. 5. Thesauri c. 8. ubi sic ait. *Præfundatur ante nos Christus, & in ipso omnes nos superadiscamur, idque ab initio mundi, in præscientia Dei; ut, cum ordine divino, benedictione, maledictione antecesserit, & damnationem in mortem, vita politicitatem, & Servitutem Diaboli, adoptionis libertatem: possit natura, superatis malis quæ interim acciderunt, in præsternam, per gratiam Christi qui fundavit eam in bonis, dignitatem recurrere.* Tota hæc authoritas Cyrilli sic urgetur. Si in priori signo præcessit peccatum Adæ, quam Incarnationem, ergo non est præfundatus ante nos Christus: sed nos cum nostro peccato ante illum; ergo maledictio præcessit benedictionem, & damnatio, vita politicationem, quæ omnia negat. Cyrus.

RESPONDET Lugo. Etiam Cyrilus docuit in antecedentibus verbis, prius fuisse in præscientia Dei peccatum, quam Incarnationem.

CONTRA, quia hoc ex nullis verbis Cyrillici clare infertur. Verba ex quibus id deduceret Lugo, sunt: *Sciens enim, inquit, Deus, mortales nos futuros propter peccatum; & ideo ex misericordia sua ante secula constituit, ut Verbum suum, homo, & initium viarum suarum, & fundamentum fieret.* Sed ex his verbis nihil colligitur contrarium; nam etiam in his verbis appellatur Christus, *initium viarum & fundamentum*: jam autem per Lugo, *initium viarum*, essent potius creature prædecreta. Fortè etiam inuit hæc Cyrilus, quod Incarnatio, non tantum motivo Capitis & Finis, sed etiam motivo Redemptoris, sit decreta, quod infra admittetur. Vel certè loquitur de scientia approbationis, quæ approbat congruum fuisse, quod primò decreverit Christum, sciens mortales nos futuros propter peccatum.

2. AUTHORITAS sit Ruperti lib. 3. de gloria & honore Filii hominis in Matth. & lib. 3. de gloria Trinitatis c. 20. Religiosè dicendum, reverenterque est audiendum, quia, propter hunc hominem gloriæ & horore coronandum, Deus omnia creavit.

3. AUTHORITAS ejusdem est infra. *Rectius dicitur non hominem propter Angelos, sed propter quendam hominem, Angelos quoque factos esse.*

RATIO 3. asserti. Quia, quamvis oppositi afferant pro se authoritates, hæc probant tertium motivum, de quo infra. Cumq; etiam nostra sententia tuncatur se, & Patrum, & Theologicæ authoritatem, & ex altera parte, nostra sententia magis exaltet humanitatem Christi, vel hoc ipso titulo præferri debet. Et certè habere rationem Finis, est id, quod inter dignissimam Christi tribui debet; cur ergo non tribuetur?

COLLIGES. *Quod posito hoc motivo, & posita voluntate sequente hoc motivum, simul etiam volite sint creature.* Tum quia, impossibile est velle relativum, & non velle illius terminum: sicut est impossibile, velle Patrem, & non velle, illum habere filium: jam autem ratio Capitis, est ratio relativa ad membra. Tum quia si hoc negatur,

Disputatio III.

113

tur, non intelligetur Deus communicare se vobis perfectissimo modo: siquidem rationem cause finalis, quam etiam ipse Deus exercet, nulli extra se communicaret; non enim jam communicasset illam Christo: si enim communicasset Christo, deberet jam tunc agere de creaturis, tanquam ordinabilibus in finem, de quibus dicitur, non illum egisse. Tum quia in maiorem hoc Christi gloriam cedit; nam hoc ipso ponetur, quod, in omnis signo sui, perfectissimam causalitatem exercuerit: quam non exercuisse, si pro illo signo, non intelligerentur etiam creature. Quando autem Christus dicitur esse decretus, ante omnem creaturam, *ly.* *Ante*, significat prioritatem causalitatis, non prioritatem independentia; consequenter non propter universum Christum intentum, sed universum propter Christum; alias in universo, & per universum, omnia constarent, contra S. Paulum.

Punctum Difficultatis 2.

Continuatur difficultas secundi signi.

ASSERO 3. In eodem signo rationis volitum esse Christum tanquam redemptorem, aliorum quidem præservativum, & aliorum curativum, si caderent. Hoc assertum ut intelligatur.

SUPPONO 1. Christum potuisse spectari ut redemptorem in actu primo, hoc est, potentem redimere, & ut redemptorem in actu secundo, hoc est, actu redimentem.

SUPPONO 2. Redemptorem in actu secundo spectari posse, vel ut redemptorem in statu absoluto, vel ut redimentem pro statu conditionato. Redemptor spectatus in statu absoluto, est redemptor ex præviso peccato, pro statu actuali absoluto, eoque præviso per scientiam visionis. Secundò potest spectari redemptor pro statu conditionato, si scilicet indigerent creature redimi; & haec prævisio exercetur, in nostris principiis, per scientiam conditionatam.

SUPPONO 3. Redemptorem duplii titulo spectari posse, primo redemptorem curativum, & haec redemptio extenditur ad prævisionem peccati, in statu absoluto: extenditur etiam ad statum conditionalem, in quo prævidetur peccatum *si*, nam etiam tali peccato *si*, convenit redemptio curativa. Secundò redemptor potest spectari præservativus, ne scilicet labantur in peccatum: quam distinctionem redemptoris bonam esse, probatur. Tum quia admisit illam Alexander VII. in Bulla de Immaculata Conceptione: quæ incipit, *Solicitudo &c.* edita 1661. *Vetus est Christi fidelium, ergaejus Beatissimam Matrem Virginem MARIAM pietas, sentientium, ejus animam, in primo instanti Creationis, &c. intuitu meritorum Christi IESV ejus Filii humani generis redemptoris, à macula peccati Originalis, præserva-*

tam immunem. En merita Christi præservativa. Docuit idem S. Bernardus Serm. 22. in Cantica. Ubi quærens, quomodo Christus, & Angelum & hominem redemerit, ait, *Etha*, inquit, *ratione fuit aquæ urique redemptio; solvens illum, & servans ipsum.* Similia habet Fulgentius lib. ad Tratimundum cap. 2. Et Cyrillus supra citatus. Tum quia possibilis est talis redemptio, nec est fundamentum ullum negandi, talem modum redemptionis, in parte, convenisse Christo. Tum quia si redemptio non est ulla nisi curativa, & si non est ulla nisi ex prævisa absoluta futuritione peccati, debuisset Beatisima Virgo, prius esse concepta in peccato originali, & posterius mundata, quomodo enim redempta fuisset à Christo. Rursus, Christis meritis suis largitur prædestinatis perseverantiam, idque vi suę redemptio, tunc quæro: vel redemit illos, in ordine ad perseverantiam finalem, redemptio curativa, aut ex prævisa finali impenitentia pro statu absoluto, vel redemit aliā redemptio, & non prævisa impenitentia finali in statu absoluto? Si secundum: Ergo jam concedis intentum, nec enim est alia redemptio præter curativam, nisi præservativa. Si primum ergo & redemit eos, ab impenitentia finali curativa, & non redemit. Redemit, ut dicas; non redemit autem, quia illa & esset finalis impenitentia, à qua facta redemptio, & non esset: esset, ut supponitur; non esset autem, quia impenitentia finalis, non est, post quam sequitur perseverantia finalis. *His suppositionibus*

RATIO 1. asserti est. Sacra Scriptura, quæ frequenter meminit venisse Christum ad nos redimendos, talis est locus Pauli ad Tim. 3. *Christus IESVS venit in hunc mundum peccatores salvos facere.* Ubis oiam substantiam Incarnationis significat. Et ad Galat. 4. *Misit Deus Filium suum (En substantiam Incarnationis) ut eos qui sub lege erant redimeret.*

RATIO 2. asserti. Auctoritas Conciliorum, in particulari Nicæni; *Propter nos homines & propter nostram salutem descendit de celis.*

RATIO 3. Auctoritas Patrum, quos vide apud Amicum citatum Sect. 1. a. n. 22. Suar. disp. 5. Sect. 2. Valent. disp. 1. q. 1. punct. 7. sufficerit Augustinus tract. 36. in Joan. *Creator hominis homo esse dignatus est, factus est quod fecerat, ne periret quem fecerat.*

COLLIGES autem, vi hujus motivi, sicut ex prævisa conditionata futuritione peccati, movebatur titulus redemptoris proportionati, nempe curativi aut præservativi; sic etiam decrevisse Corpus Christi proportionatè, in ordine ad accidentia passibilitatis vel impassibilitatis, quod ut intelligatur.

SUPPONO 1. Duplicem esse passibilitatem, quandam remotam & radicalem, quandam proximam & formalem. Radicalis, seu remota passibilitas, stat in ipsa complexione corporis,

* k 3 quæ

quæ pugnantiæ quatuor humorum, inter se temperatur, estq; principium patiënti, nisi aliunde impediatur. Formalis autem & proxima passibilitas, importat negationem illius impedimenti; quod impedimentum est, vel qualitas aliqua superaddita, impeditiva doloris, vel specialis providentia, quæ ita pugnam illarum qualitatum continet, ne una excedat aliam, & excessu, dolorem, vel dispositionem ad mortem, causet.

SUPPO^NO 2. Vi illius motivi, decretam esse passibilitatem remotam Christo. Ratio: quia sine hac non potuisset esse verus homo, qui stat vero corpore humano; verum autem corpus humanum indiget tali combinatione. Non erat tamen necesse illi passibilitatem proximam decernere; quia sicut, sine passibilitate proxima, possunt stare vera corpora in beatis, sic pro illo instanti, poterat etiam stare verum corpus Christi, sine passibilitate proxima.

SUPPO^NO 3. Et potuisse, & decrevisse defacto passibilitatem conditionatam Corporis Christi, in ordine ad peccatum conditionatè prævisum: quod scilicet, si deberet venire tanquam redemptor curativus, esset habiturus passibilitatem; & si deberet venire, non nisi tanquam redemptor præservativus, deberet habere impassibilitatem. Ratio suppositi: quia ex una parte id non repugnat, ex alia parte talis modus determinandi passibilitatem, magis est proportionatus motivo, quod erat redemptor: sicut enim proportionatè redemptor destinabatur, vel curativus vel præservativus: sic etiam proportionatè destinaretur, in carne passibili proximè, vel impassibili. Et quamvis quidem prædestinatio sit perfectissimus actus divinæ providentie, perfectissimæ autem providentie actus est, & finem & media in particulari determinare; hoc tamen spectat, non ad providentia pro quo-cunq; signo decreti acceptam, sed quando accipitur providentia, complete quoad omnia signa, præcipue autem, si ipse finis non determinet sibi unum medium. Et sicut quando Deus voluit primò Adamum, non voluit illum determinatè mortalem vel determinatè immortalē, quamvis non potuerit existere, nisi cum aliqua istius contradictionis parte; item creando aërem, non voluit determinatè, ut haberet tenellas vel lucem, quamvis non possit existere sine alterutro; sic poterat & Christus decerni indeterminate quoad proximam passibilitatem, vel impassibilitatem, licet existere non potuerit nisi cum determinata istius contradictionis parte. Quod ulterius in eo fundatur, quia existentia semper involvit adæquatum esse, quia esse physicum; si adæquatum, non debet comparari ad aliqua signa, illorumq; varietati se se accommodare; hoc autem quod est intelligi, decerni, &c. cum sit intentionale, bene secundum signa concipi potest, etiam in Deo, si nihil obsit: præcipue autem, quia sufficit rem quoad substantia-

tiam decerni, licet quoad accidentia non fiat decretum pro illo signo; passibilitas autem proxima vel impassibilitas, sunt accidentia.

Punctum Difficultatis 3.

Colliguntur motiva, Incarnationis, & statutus de reliquis signis.

TRia sunt motiva Incarnationis, proposita ab intellectu divino, voluntati divinæ; decretaur Incarnationem, nempe Excellentia mystærii, dignitas Capitis & finis, bonitas Redemptoris, quibus propositis secuta est volitio divina, & decretum Incarnationis.

Quod attinet ad modum concurrendi illorum motivorum.

ASSERO 1. Vnumquodq; ex illis motivis fuisse totale.

RATIO: quia unumquodq; erat sufficiens quoad substantiam Incarnationis. Hoc autem non est intelligendum sic, quasi sit idem futurus conceptibilitate actus, quamvis fieret ex uno motivo, hoc enim falsum est; sed quod ad habendum hunc in substantia actum, Volo Incarnationem, unumquodq; ex illis fuerit sufficiens.

ASSERO 2. Illa motiva per modum unius simul concurrisse, nec formæsse diversas ratione volitiones, sed non nisi unum etiam ratione decretum.

RATIO: Tum quia, quamvis, si inter se comparentur illa motiva, unum est prius alio: nam excellentia mysterii secundum se, prior est reliquis, & ratio finis antecedit redemptoris titulum; nihilominus id non obstat: convenienter enim omnia in hoc, quod non sint alligata actuali peccato, respiciantq; substantiam Incarnationis; possuntque duo, quorum unum prius est ex modo concipiendi, & aliud posterius, movere nihilominus ad eundem ratione actum; sicut terminus universalis, qui est prior, cum termino restringo, qui est posterior, possunt in præmissis per modum unius, movere ad Conclusionem, quæ est unus re & ratione actus. Tum quia, si pro primo signo rationis ponatur non nisi excellentia mysterii, consequenter & decretum de illius executione: quæro, vel venit propter nostram salutem ex vi illius decreti, vel non? Si venit: ergo pro illo priori, non relaxit sola excellentia, ut dicas, mysterii; Si non venit: non accommodas te doctrinæ Concilii pro omni signo decreti, cum te accommodate possis; siquidem pro illo signo, non intelligeretur venire propter nostram salutem. Tum quia Deo concedendus est modus agendi quam perfectissimus, perfectior autem est iste modus, ut unum fiat decretum ex tripli motivo, quod ipsum probatur, quia ex una parte, sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec decreta per rationem distincta; nulla autem hujus necessitas. Deinde, quia in unum ratione actum colligentur perfectio-

Disputatio III.

115

nes, quæ essent dispersæ per tres ratione actus; denique, quia etiam in nobis extensio noscitur ad plura, itemq; volitivæ, majorem capacitatem adeoque perfectionem indicat: Ergo ex modo concipiendi perfectior erit actus in Deo, qui, in se unum ratione, colligit plures rationes actus.

DICES. Si per modum causarum totalium concurrent illa tria motiva, sequitur, casu quo non omnia concurrent, non posse ponи substantiam Incarnationis; ad eum modum, quo, quia forma & materia concurrent in suo genere ad substantiam compositi, non potest ponи compositorum sine illis: & tamen per nos potuisset ponи substantiam Incarnationis, sine titulo v.g. redemptoris.

RESPONDE TUR, quoad entitatem, eadem force Incarnatio non posito titulo redemptoris, licet non eadem foret, quoad esse Finale. Sunt autem in hoc distinctæ, causa finalis & aliæ: quod causa finalis restrictam rationem entis importet, aliæ autem rationem entis quæ talem; hinc ulterius fit, ut mutatæ causa finali, vel motivo aliquo etiam totali, modo superflit aliud totale, maneat eadem entitas, sed non maneat, subratione formalis tali. E contra autem, si non maneat eadem causa materialis, non manebit idem entitativus effectus; quia illæ causæ simpliciter ad entitatem attendunt, illamq; causant dando se in partem: hinc si non sint eadem, non poterit esse simpliciter eadem entitas. Deinde dicipotest, quod materia & forma sint causæ totales, sed in diverso genere: si in diverso genere, si vel unum desit, jam non erit idem causatum; motiva autem concurrent in eodem genere causæ finalis: hinc, si sint plura motiva totalia, poterit adhuc sequi idem causatum re.

ADDO. Non posito absolute peccato, non venisset Christus, titulo Redemptoris curativi absolute, cum hoc tamen stat, ut possit retinere titulum Redemptoris curativi, sub conditione si cedissent, absolute autem, cum titulo Redemptoris præservativi.

INSTABIS. Ex pluribus motivis totalibus, non potest fieri idem effectus, quia, saltem naturaliter, plures causæ totales in eodem genere non possunt concurrere ad eundem effectum.

RESPONDE TUR. Negando antecedens & probationi consequentiam; quia, quando concurrent plures causæ totales in genere efficiens, alterutra superfluere, & non esset necessaria, quia vi unius responderet idem effectus, qui intenditur, nempe existentia; concurrentibus autem pluribus totalibus motivis, unicuique respondet ius distinctus, quem intendit, effectus, nempe diversa formalitas; nam motivo quod est excellentia mysterii, respondet effectus, dignitas unionis: motivo Capitis, responderet superioritas cum vi influendi; si responderet

diversus effectus, seu formalitas effectus, hoc ipso non superfluit alia causa.

ASERO 3. *Vñlorum motivorum, tantum decretam esse simpliciter unionem Persona divina, sed non unionem Persona VERBI.*

RATIO asserti. Id decretum est vi illorum motivorum, quod motiva importabant; sed non importabant Incarnationem VERBI, quia nihil de VERBO præsentabant; unde etiam Patres alia motiva assignabant Incarnationis, & alia Incarnationis VERBI; unde in posteriori signo id attungi debuit. *Hinc*

QUOAD 3. SIGNUM attinet.

ASERO. *Propositas esse à divino intellectu rationes per modum convenientiarum, pro Incarnatione potius VERBI, quam aliis Persona; & ut tria illa motiva, cum iis, verificantur de Incarnatione potius VERBI.*

RATIO: quia decreta est Incarnatio VERBI: Ergo debuerunt præcessisse motiva Incarnationis VERBI; hinc illis specialibus motivis propositis, mota est voluntas divina ad decernendam Incarnationem Persona VERBI.

QUOAD 4. SIGNUM attinet.

ASERO 1. *Proposuisse divinum intellectum dandam esse intuitu Christi, gratiam, angelis & hominibus, cum qua operari gratias possent: cui proportioni divini intellectus assensit voluntas, faciendo decretum de gratia danda ex meritis Christi, consequenter de constituendo uno capite reliquorum.*

ASERO 2. *Vidisse Deum per scientiam conditionalium, si darentur gratia tam Angelis quam hominibus, idq; ex meritis Christi, nihilominus, si in certa tentatione ponerentur, hos vincendos, & alios non vincendos fuissent: cui divina cognitioni respondit proportionata volitio, permittendæ illius tentationis, & dandæ gratiae præservativæ efficacis, his angelis, non dandæ illis, nec dandæ Adamo.*

QUOAD 5. SIGNUM attinet.

ASERO 1. *Vidisse Deum per scientiam visionis, peccatum pro statu absoluto, tam angelorum quam hominum.*

ASERO 2. *In eodem signo obtulisse se se Christum ad redemptionem generis humani curativam, non autem angelorum; eamq; oblationem, præsentatam voluntati divinae, principiæ acceptionem illius oblationis.*

ASERO 3. *In eodem signo oblationis, præsentata divino intellectui rationes, pro passibilitate potius Christi; attentisq; iis, respondit decretum de passibilitate, quod non tam substantiam Incarnationis decernebat, sed solum objectum habebat, negationem qualitatis impeditivæ, ne pateretur.*

Ex his jam prædictis.

DICENDUM est. Probabile esse, quod Incarnatio Christi decreta sit, ante prævisum absolue peccatum.

* k 4 RATIO

RATIO est, quia motiva, quibus mota est divina voluntas ad id decernendum, independencia sunt ab actuali peccato, licet ultimum dependeat à conditionate præviso peccato: quod totum constat ex dictis de signis rationis: colligiturque ulterius, Christum venturum fuisse, quamvis Adam non peccasset, idque vi præsentis decreti: quia motiva Christi non erant alligata ad prævisionem actualis peccati, ut vidi-
mus supra.

DIFFICULTAS II.

*Proponuntur principales Repon-
siones.*

Restant hic insuper examinandæ variorum responsiones, quib⁹ salvant quomodo Christus sit finis & caput creaturarum, & nihilominus non sit decretus ante præscientiam absolutam peccati, quæ sit per scientiam visionis. *Ad quod punctum*

RESPONDET 1. Valentia disp. 5. q. 1. punct. 7. & docet Christum in genere cuiusdam causæ finalis, esse primum quiddam inter omnia Dei opera: quatenus scil. omnia censeri debent à Deo facta, ad hunc Deum hominem gloriā & honore decorandum, ob meritum ipsius passionis. Ad quod firmandum citat loca S. Pauli, & locum Ruperti supra allatum. Rursus, ideo esse præordinatam ante omnia incarnationem, quia ipsa est præcipuum & maximum opus Dei, quod omnibus aliis dignitate anteivit; sicut Johannes Baptista, dicit Christum ante se factum; quem locum explicant Chrysostomus & Augustinus, quia scilicet, erat præstantior Joanne. Denique tertiam afferit solutionem, respondens ad quartum argumentum. Verum est, inquit, Christum, quādam consideratione & modo, fuisse prædestinatum prius quam præscrietur peccatum ullum; scilicet ut auctorem, sive causam moralem omnis gratiæ, etiam ejus quæ data est initio Adæ, & angelis ipsis; cui gratiæ, opponuntur privative quādam ratione, peccata, & ideo sunt quiddam posterius, sicut privatio est posterior quādam habitus. Et post pauca subdit: Aliæ quādam consideratione, vicissim quoque fuit illa præscientia peccati prior, quam Christi prædestinatio; scil. ut peccatum est quēdam dispositio, seu quoddam præsuppositum ad adventum Christi, tanquam morbus videlicet, qui præsupponitur ad medicinam.

CONTRA 1. Quia id, quod habet rationem causæ finalis, semper prius est intentione, quam ea, quæ ordinantur ad illum finem; sed Christus est finis premiandus: Ergo hic finis, illis, quæ ordinabantur ad illum præmiandum, hoc est creaturis, prior fuit. An autem sub alia consideratione posterior fuerit: de hoc non est controversia in præsenti; videturque hæc illius responsio cum nostra doctrina simpliciter coincidere: quia etiam per nos Christus quā ven-

turus in carne passibili, posterior est seipso venturo simpliciter, & tamen hoc non obstante, ante prævisum peccatum absolute decreta est incarnationis.

CONTRA 2. Quia pro illo priori, pro quo admittit Valentia, Christum priorem esse in genere causæ finalis, vel jam decreta erat illius incarnationis, vel non? Si non decreta: Ergo ante decretum Dei, positio Incarnationis prævideri potuit; quod dici non potest, quia causa necessaria illius positionis, est decretum, quod non intelligitur adhuc esse formatum; si autem jam decreta erat: Ergo immerito secundum decretum comminiscitur Valentia: Ergo ulterius, ex vi illius prioris decreti, potuisse venire Christus, Adamo non peccante.

CONTRA 3. Quia, quod dicit, Christum esse priorem non nisi quoad dignitatem, non solvit difficultatem: quia nec loca Scriptura id volunt, nec loca Patrum quos citavi, id solvant; & si nihil ob sit, debet id intelligi & de dignitate & de causalitate finali, ut ita magis dignificetur Christus.

RESPONDET 2. Amicus disp. 7. Sect. 2. num. 75. citatque pro se Molinam Ferrar. quam responsionem ut explicet.

SUPPONIT 1. quod prius ratione, quam Deus quicquam efficaciter ab æterno decreverit, præviderit, non solùm scientiæ simplicis intelligentiæ, infinitos mundos, quos condere poterat, inter quos prævidit hunc quem defacto condidit; sed etiam per scientiam conditionatum prævidit, quid essent pro sua libertate aucturæ creaturæ: inter quas prævidit Adamum, sub iis circumstantiis, sub quibus defacto positus fuit, peccaturum.

SUPPONIT 2. Præcognovisse Deum, quid facturus esset, si permisso peccato in Adam, unigenitus illius in remedium ejusdem incarnationetur.

SUPPONIT 3. Quod, his positis, in posteriori signo rationis, efficaciter decrevit hunc mundum condere, sub his circumstantiis, sub quibus illum præviderat scientiæ conditionatæ; in quo signo, voluit hæc omnia, per modum unius adæquati & totalis objecti, cum mutua dependentiæ, & connexione inter se: Christum scil. ut finem, causam meritoriam & exemplarem, priorem Adamo cæterisq; creaturis: Adamum vero, cum virtuali prævisione peccati absolute futuri, in genere causæ materialis: dependenter à quo prædestinatus est Christus, Finis & Caput ipsius, cæterorumque prædestinatorem. *His præsuppositis*

In hoc stat responsio Amici: Christum esse finem creaturarum, & simul non esse decretum ante prævisionem peccati: quia scilicet voluit Deus Christum, ut exaltandum & glorificandum mediæ redemptio, adeoq; voluit Adamum, ut medium ad Christi glorificationem: è con-

Disputatio III.

117

ē contra voluit Incarnationem, ut medium ad justificationem hominum, consequenter voluit justificationem ut finem Incarnationis.

CONTRA 1. Quāro enim, pro illo signo, quo Deus vult Christum ut finem, & justificationem ut medium exaltandi Christum, an sit prior ratione Christus quām illa media? si non est prior ratione: Ergo recedis à responsione: volebas enim assignare prius aliquid, in quo prior est Christus justificatione: Ergo ulterius ratio Finis, per se non est prior electione mediorū prioritatis rationis. Quodsi sub dicta consideratione prior est Christus justificatione: Ergo, sub dicta consideratione, praecessit decretum de illius Incarnatione, praecessit inquam justificationem nostram, & prævisionem peccati; nam alias Christus prævideri potuisset, sine suis causis: Ergo ulterius debuit dari duplex decretum de Incarnatione Christi, unum ex præviso peccato, & aliud non ex præviso; vel recidis in nostram doctrinam, quod fuerit ex duplice motivo, tām capitis, quām Redemptoris, decreta Incarnationis.

CONTRA 2. Quia sicut non potest fieri, ut idem sit prius & posterior seipso, in ordine ad existendum; sic nec fieri potest, ut in ordine ad ea, quæ concernunt positionem existentia, suntque causa illius necessaria, possit idem esse prius & posterior; & eadem causa, quæ supponitur jam causā existentiam illius, ex alia parte non supponatur causā, adeoque posterior esse illius existentia.

CONTRA 3. Imaginare quando Deus decrevit Incarnationem, ut Finem, si hoc ipso illa extra causas educeretur, quomodo jam sub alia consideratione dicenda erit non educta extra causas Incarnationis.

Vix non in idem recidit responsio Aldrete, disp. 21. & cum illo Rosmer, quod Christus, sit decretus, ante omnes creaturas tanquam caput, decretus tamen est ut redemptor, non nisi post prævisum absolutè Adā peccatum: adeoque non venturum fuisse Adamo non peccante.

CONTRA est. Tum quia, quocunq; tandem nomine, signo, intelligibilitate, vocetur, & constituantur decretum illud Incarnationis VERBI, ante prævisum absolutè peccatum, vel illud est efficax, vel inefficax? si inefficax: non est hīc de illo res, quāritur enim, de decretis efficacibus defacto habitis; nam indubie erat simplex complacentia de non decernendo Christo, quia erat electio utriusque partis representativa. Si autem illud decretum est efficax secundūm quod decrevit caput, & secundūm quod antecedit absolutam prævisionem peccati: vel venisset Christus tanquam caput, vi illius, vel non venisset? si non venisset, quomodo illud decretum est efficax? si venisset, non tenebit doctrinā oppositorum. Tum quia, posita hac prædicationā doctrinā, concedo Christum non venturum

fuisse quā Redemptorem curativum: sed quāro, an venisset etiam quā caput: si non venisset quā caput: quā decretus quā caput, ante prævisum peccatum? si venisset quā caput: quā tenes contrarium? Tum quia, cū agnoscatur esse aliquod motivum independens a peccato, idque ex doctrina Patrum, aliud dependens à peccato: cur non potius hæc dependentia ita explicabitur, ut secum illa duo motiva concordare possint? concordabunt autem, si dicatur decretus redemptor, independenter ab absolute præviso peccato, licet dependenter à præviso conditionare; decretum enim formatum ex conditionate præviso peccato, & decretum capit, stant secum. Porro dicitur unumquodq; motivum esse totale, non per exclusionem alterius sibi similis, & æque valentis ad ponendam Incarnationem, eamque totam, non in parte; sed per exclusionem partialitatis, quæ inferret, quod non sufficiat, ad illum eventum.

RESPONDET 3. Lugo disp. 7. num. 20. Christum esse primum prædestinatum, adeoque habere rationem Capitis & Finis; quia ante prævisum peccatum, non fuerat prævisa in particuli, sed solum volita est in causa & virtute, posteritas Adami. Non ergo erant prædestinati pro illo priori aliqui; & per consequens, potuit bene Christus prædestinari in remedium peccati, ante omnes alios. Quod autem attrinet ad primos Parentes, etiam respectu illorum Christus fuit primus prædestinatus; eò quod mundus creatus fuerit à Deo, ex speciali affectu erga Christum; non directe, sed indirecte: quatenus affectus erga bonum illud, quod resultare debebat ex adventu Christi redemptoris, temperavit malum, quod imminebat ex peccato, futuro, si mundus crearetur.

CONTRA 1. Quando, saltem indirecte ex speciali affectu erga Christum, creatus est mundus, quamvis pro illo priori non nisi virtualiter volitus sit Christus, quāro: an sub ista consideratione, habuerit prioritatem respectu mundi, vel non? Si non, ergo non salvas, primum esse præ reliquis, prædestinatum Christum. Si autem sub hac consideratione habuit rationem prioris Christus, quāro, vel tunc pro illo priori supponebatur habere causas necessarias pro sui existentia, vel non? Si habuit: Ergo est decretus ante prævisionem peccati, hoc enim decretum est causa necessaria existentia illius. Si autem non habuit: Ergo nec prævideri potuit, quianihil potest prævideri esse, sine suis causis necessariis, saltem sub conditione, si de conditionato effectu agatur. Quodsi dicas, præcessisse decretum conditionatum, jam

CONTRA est 2. Quia multiplicas decreta sine necessitate, & unum decretum ponis prius præviso peccato, & aliud posterior, post prævisum peccatum.

CON-

CONTRA 3. Quia conditionatum illud decretum, & illa prævisio conditionata de excellētia Christi, vel est prior itidem prævisā conditionatē futuritione mundi, vel est prior prævisā absolutē futuritione mundi? Si est prior prævisā conditionatē futuritionemundi: Ergo etiam prior erit prævisio absoluta futuritionis Christi, prævisione absolutā mundi: quod probatur. Quia idem est objēctum, & eodem modo se habens pro statu absoluto, & pro statu conditionato, exceptis statibus: Ergo & eandem rationem prioris, & posterioris habebunt: Ergo si prævisio mundi conditionata, est posterior conditionatā prævisione Christi, etiam posterior erit absoluta prævisio mundi, absolutā prævisione Christi, quodsi prævisio Christi conditionata est prior prævisione mundi nonnisi absolutā: contra erit: quia quod est prius aliquo pro statu absoluto, & habet se per modum talis, ut sine illo res illa, pro statu absoluto non fuisset, tunc illud etiam pro statu conditionato, ut dixi, præcedere debet. Quodsi Incarnatio tam pro statu absoluto, quam pro statu conditionato futuritionis mundi, & prævisionis peccati, est prior; absolute erit prior.

DIFFICULTAS III.

Afferuntur Oppotorum fundamenta.

PERPENDEMUS IMPRIMIS RATIONES COMMUNIRES, POSTEA ACCEDEMUS AD RECENTIORA INVENTA.

Punctum Difficultatis 1.

Argumenta communiora.

1. ARGUMENTUM Auctoritas Scripturæ, Conclitorum & Patrum, qui exressè docent remedium peccati, esse motivum formale Incarnationis. Et quidem Patres in duplicitate sunt classē. Quidam enuntiant, Incarnationis motivum fuisse remedium peccati; alii autem enuntiant, nullum aliud fuisse motivum, nisi remedium peccati: talis inter alios est Origen. hom. 2.4. in numer. *Si non fuisset peccatum, non necesse fuerat filium Dei agnum fieri.* August. Serm. 8. de Verbis Apost. *Filius, inquit, hominis non venit nisi querere, & salvare quod perierat: alia causa non fuit quare venire in mundum.* Chrysost. Homil. 5. in Epist. ad Hebr. ubi tractans de motivo, quod est redemptio, dicit: *Non est alia dispensationis causa, quam hec sola.* Similia habet Ambros. in 2. caput ejusdem Epist.

RESPONDETUR. Quod attinet ad authoritates quæ enuntiant Christum venisse ut Redemptorem, cæ procedunt & conceduntur, quod agant de tertio motivo; quæ autem simpliciter enuntiant, nullam aliam fuisse causam adventus Christi, nisi redemtionem: ad has

dici potest, quod non fuerit alia causa, attento bono nostro, quod Deus nobis voluit, nisi redemptio nostra; licet fuerint aliae causæ redemtionis, attento ipso objecto & bono incarnationis; quale est intrinsecā excellentia mystrii; excellentia Capitis & Finis. Deniq; si simpliciter accipiantur dicta illa, negari deberet, quod venerit Christus ad præservandam Virginem, ne incurreret originale: quod venerit ut justus mereretur negationem impenitentia finalis, & donum perseverantiae. Inculcatio autem illa ad hoc valebat, quod tunc intendebant Patres, ut scil. conciperent peccatores spem veniam, horrorem peccati, amorem Salvatoris, suæ misericordiæ compatientis. Dici etiam posset, quod loquantur Patres de decretis complectè, adæquate, & quoad omnia signa acceptis. Item quod loquantur de redemptione conditionata, de qua in tertio signo. Quæ redemptio conditionata erat talis, ut in nullo signo esset decreta Incarnatio, sine hac redemptione; cùm per nos, omnia hæc motiva, unum, etiam ratione, decretum constituant; deniq; authoritates hæfundant etiam probabilitatem oppositæ sententiæ, quam non negamus.

INSTANT ALDRETE. Recursus ad scientiam conditionatam in præsenti non tenet: quia non diceretur filius hominis venisse querere quod perierat, pro tali differentia temporis: nam solum pro illa differentia temporis, perierat sub conditione.

RESPONDETUR. Attendendo ad omnia signa, venit Christus ad quærendum quod perierat absolute, licet sub aliquo signo, prævisum fuerit nonnisi sub conditione peccatum; & quia conditio dum impletur, transit in quid absolute, hoc ipso non erit dicendus, venturus si sed venisse ad redendum hominem.

OBJICITUR 2. Si Adam non peccante adhuc venturus fuisset Christus, non venisset ut causa meritoria gratiæ, & gloria posteriorum ex Adam descendenterum: nam si Adam non peccasset, ipse & non aliis fuisset causa meritoria gratiæ & gloria posteriorum, sicut defacto fuit causa demeritoria: jam autem non debet concedi, Christum non futurum fuisse causam meritoriam, gratiæ, posteriorum Adami.

RESPONDETUR. Negando sequelam: quia gratia quæ data fuisset Adamo, fuisset ex meritis Christi, multò magis perseverantia in illa; consequenter & derivatio illa fuisset ex meritis Christi, licet pro eo casu, quodammodo instrumentum fuisset Adamus, ad transfigurationem gratiæ. Nec obest ut habeat Christus instrumentum quodammodo transfundendæ gratiæ: sicut nec obest dignitati Christi, quod verba Sacerdotalia, & infusioni aquæ v. g. sint in instrumentum transfundendæ gratiæ in posteros Adam. Alio tamen modo se habuit Adam ad peccandum demerendumq; posteritati, & alio habuit

habuit se ad hoc, ut maneret in illis justitia originalis; nam peccare poterat ex proprio, merenti non potuit ex proprio, sed ex gratia Christi: & sicut, quod est causa causæ, est etiam causa causati, sic, quod est causa causæ merendi Adamo, est etiam causa transmutationis, illius gratiae, in posteris.

Objicitur 3. Major Dei amor commendatur in nos, quod venit ad nos redimendos, alias non venturus.

RESPONDETUR. Si ex eo pensari debet probabilitas sententiae, circa adventum Christi, quia magis commendat amorem Dei, vel hoc ipso titulo, sententia nostra probabilius erit. Tum, quia, non esset major amor erga Beatissimam, si ab originali culpa curaretur: sed est major, quod sit ab illa præservata; Ergo & major est amor, si dicatur venturus fuisse Christus, non tantum ut curativus redemptor. Tum quia si ponatur venturus, & sine absoluto præviso peccato, & post absolutè prævisum: duplaci titulo augetur amabilitas, propter continentiam & tituli curativi, & insuper præservativi. Tum quia, major est amor, qui pro omni evenitu, & non tantum pro aliquo, ponit demonstrationem amoris; jam autem nostra sententia, & pro eventu absoluto prævisionis peccati, & independenter ab hoc eventu, ponit venturum Christum; quamvis per ordinem ad modum nostrum ordinarium & sensualem, ut ita dicam, magis nos percellat beneficium eliberationis, quam præservationis: sicut magis percellit, quod aliquis eruatur e profundo luti, quam quando adjuvatur ne cadat.

Objicitur 4. Si Christus est volitus in secundo signo rationis ex motivo redemptoris, sequitur in eodem signo volitum fuisse à Deo peccatum: quod est absurdum. Sequela probatur, quia, qui vult redemtionem, vult etiam necessariò & essentialiter connexa cum redemtione; sicut qui vult finem, vult necessariò media essentialiter cum illo connexa: redemtio autem est essentialiter connexa cum captivitate peccati, hæc enim est materia, circa quam redemtionis: quodsi est materia circa quam redemtionis, impossibile est intendere redemtionem, & non intendere hanc materiam circa quam; sicut est impossibile intendere conversionem panis in eucharistia, nisi intendatur materia panis, hocque ipso debet ponere Deus panem, qui est materia circa quam conversionis: Ergo etiam hoc ipso, quia intendit redemptorem, intendit efficaciter & peccatum.

RESPONDETUR. Si Christus esset volitus ex motivo redemptoris, non præsupposito in ante peccato, pro statu conditionato posito, id quod posito, ex libertate defectiva, creature, certe queretur in eodem signo volitum esse peccatum; deberet enim velle materiam circa

quam, quæ tamen in ante, à nullo alio, pro sua libertate, posita fuisse; præcessit autem conditionata positio peccati, tanquam objectum scientiæ conditionatae, præinformantis Deum, ad formandum decretum ex motivo redemptoris. Illustratur hoc. In sententia oppositorum, qui decretam dicunt Incarnationem simpliciter ad remedium peccati, salvari potest, quoniam Deus velit peccatum, quia supponitur in ante pro statu absoluto positum ab alio: cur ergo etiam prævisio conditionata id non salvabit? quæ pariter pro statu conditionato supponit positum peccatum, & provisam ab alio, istam materiam circa quam. Supposito item quod jam in ante panis sit positus, & Deus velit conversionem panis, non est necesse, ut, vi præcise illius voluntæ conversionis, efficaciter velit Deus panem, sed supponit panem; deberetq; illum efficaciter de novo velle, non nisi tunc, si aliunde non supponeretur positus; sic etiam cùm aliquide supponatur positum conditionatè à libertate humana peccatum, potest Deus velle efficaciter redemtionem, quin velit peccatum.

INSTABIS 1. Posito illo decreto de adventu Christi redemptoris, non poterat non venire Christus: Ergo etiam non poterat non peccasse Adam.

RESPONDETUR. Conformiter ad dicta de gratia, & de scientia, non potuisse non peccare Adamum, ex suppositione consequenti, supposito quod peccaret, si, non verò ex suppositione antecedenti; quia imprimis objectum scientiæ conditionalium, antecedit ipsam scientiam conditionatam: jam ergo scientiam facit, quod prævisus sit peccatus sub conditione. Rursus ipsa scientia conditionalium, versans circa lapsum conditionatum, antecedit decretum de Incarnatione: non ergo decretum illud officiet libertati Adami, ne peccet, cùm supponatur posterius esse peccato ipsius, conditionatè præviso; jamque illud supponitur, pro illo statu conditionato, esse transactum. Si transactum est, quomodo decretum, quod ratione nostra subsequitur positionem conditionatam peccati, necessitabit, quod præcesserit peccatum?

INSTABIS 2. Gloria prædestinatis, & damnatio reprobis, non datur nisi ex prævisis absolutè meritis, vel peccatis: Ergo nec Incarnationis decerni debuit, nisi ex prævisis absolutè peccatis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia illud primum habet sui fundamentum in Scriptura; quod autem decreta sit Incarnationis, independenter à prævisis absolutè peccatis, habetur fundamentum in auctoritate sacra, ut dictum. Illud quod adfert Antecedens de prædestinatis, quomodo sit intelligendum, petatur ex prima parte.

INSTA-

Tractatus II.

INSTABIS 3. Ex hoc adhuc ipso, quia Christus est volitus, vi secundi motivi, tanquam caput gratiam in membra influens, volitus est, cum, & ex prævisione peccati, pro statu absoluto. Sequela probatur: quia in illo priori vi-
sus est Christus influens gratiam tam efficacem quam sufficientem; quo posito, sic urgetur. In illo priori volitus est Christus ut caput gratia illius, cum qua infallibiliter erat peccaturus Adamus: Ergo volitus est ex prævisione peccati.

RESPONDETUR. Quod quanvis pro illo priori concederentur diversitates illæ gratiæ, ad has tamen salvandas, sufficit diversitas status conditionati prævisi; adeoque & prævisio peccati in conditionato statu. Plena hujus difficultatis solutio spectat ad materiam de gratia. Addo, pro illo priori fuisse Christum caput influens gratiam, non determinando, saltem absolu-
tè, an foret sufficiens an efficax, eò quod ista sint accidentia gratiæ: & sicut potuit Deus voluisse substantiam Incarnationis, non determinando, pro prioribus signis, illius passibilitatem proximam; ita potuit velle dare gratiam, non determinando pro illo signo, efficaxne illa foret an sufficiens, id enim fuit attractum, posterioribus signis, ut vidimus.

OBJICITUR 5. In quo signo videri potuit Christus merens: in eo signo pro statu absoluto debebant videri peccata: sed ante decretam Incarnationem viæ sunt merita Christi: Ergo ante decretam Incarnationem, videri debuerunt peccata pro statu absoluto: Ergo post prævisionem illorum in statu absoluto, formatum est decretum de Incarnatione. Sequela probatur: Quia merita Christi sunt consummata morte Christi, mors autem Christi prævideri non potuit, non præviso pro statu absoluto peccato occidentium: Ergo in quo signo pro statu absoluto debebant videri peccata.

RESPONDERI potest. Merita Christi dupliciter spectari posse. Primo sub dignitate capitis, & hæc sunt independentia à morte Christi, adeoq; nec exigentia cointelligentiam peccati. 2. spectari possunt merita Christi prout jam in passibili venientis, quia autem sub conditione nonnisi, & remissive ad posterius decretum, decreta est passibilitas, ideo sub conditione nonnisi prævideri debuit peccatum, & non pro statu absoluto. Dicit etiam posset, mortem Christi dupliciter spectari posse. Primo voluntariè acceptatam. Secundo actu ipso exhibitam; merita autem Christi sunt completa morte voluntariè acceptata; idq; docet S. Thomas hic q. 48. a. 1. ad 1. *Passio*, inquit, *hujusmodi, non est meritoria, quia haber principium ab exteriori; sed secundum quod eam aliquis voluntariè sustinet, sic habet principium ab interiori, & hoc modo est meritoria.* Meminit istius acceptationis Paulus

ad Hebr. 10. ubi inducit Christum offerentem fæse & dicentem: *Ecce venio, additque: in qua, inquit, voluntate sanctificati sumus.* Intelligenda autem esse hæc verba de voluntate Christi, interpretatur Chrysostom. Homil. 18. in Epist. ad Hebr. & Anselm. in candem. *In qua, inquit, voluntate, id est, in qua sui immolatione, secundum voluntatem Patris facta, nos fideles, sumus sanctificati.* Quod ipsum in hoc fundatur: quia ista acceptatio habet se ita in Christo, sicut actus interior in nobis; quod si formale meritum stat in actu interno, & non in externo, etiam ratio formalis meriti, in illa Christi acceptatione salvari poterit. Porro, si merita Christi sunt consummata morte Christi voluntariè acceptata, poterant prævideri, sine ullo peccato pro statu absoluto; ad eum planè modum, quo vir probus, potest se offerre Deo in martyrem ab Antichristo occidendum: quæ voluntas illius est meritoria, & tamen, ad illud meritum, non est necesse, videri pro statu absoluto peccatum Antichristi, committendum hac occisione: quantumvis actualis exhibito occisionis, non possit esse sine occidente. Per hoc tamen non negatur, quod decretum Incarnationis, si sumatur secundum totam seriem volitionum, præsupponat peccatum absolu-
tè præsumum.

INSTABIS 1. Pro illo priori signo non sunt decreta passibilitas Christi: Ergo in illo priori, non poterat esse acceptatio mortis.

RESPONDETUR. Non fuisse tunc acceptationem mortis absolu-
tam, sed non nisi conditionata, si veniret tanquam redemptor curativus.

INSTABIS 2. Sequi exinde, quod merita conditionata præminentur, cum tamen oppositum doceant Patres.

RESPONDETUR. Quando Patres docent merita conditionata non præmiari, docent de meritis nunquam ponendis actu; sed non docent quod voluntates tales ex parte objecti conditionata, quæq; prævidentur future in statu absoluto, non præminentur; alias hic actus, vellem non peccasse, vellem Deum amare sic, si est possibile, ut ille se amat, non essent meritorii actus: involverent enim conditionem.

INSTABIS 3. Non posse saltem explicari, quomodo Christicidis sit data gratia.

RESPONDETUR. Titulo capitii, titulo acceptationis mortis, &c.

Huic toti difficultati sic etiam satisfieri posset.
Dupliciter possunt spectari merita Christi: vel prout defacto nobis applicantur, ex vi omnium signorum, & ex vi decretorum comple-
tè & adæquatè acceptorum; vel prout applicabilia sunt, vi alicujus certi signi. Merita Christi, prout nobis applicantur ex vi signorum comple-
tè acceptorum, non applicantur nobis, nisi ut consummata morte Christi, actu exhibitâ, aut præ-
visâ, pro statu absoluto, exhiberi; & hæc me-
rita

merita sic applicata, non applicantur, nisi ex prævisione absoluta peccati: cùm ipsa signa, compleantur ipsa prævisione: jam autem quan-dolp. etantur ut applicabilia ex vi alicujus signi, in aequitate accepti, non consummantur morte Christi absolutè prævisa: adeoq; nec erit necesse, videri peccatum Christicidii: consequenter applicarentur tunc merita ob excellentiam capitis, & voluntatis Theandricæ, volentis influ-sum gratiæ, in illa membra sua moralia.

Inquirit hinc solet. An Christus primariò venit propter originale, an propter actualia? probabilius est quod primariò propter originale, idque propter phrasæ Patrum. Unde Gregorius in i. Reg. lib. 4. cap. 1. *Et quidem, inquit, nisi Adam peccasset, redemptorem nostrum carnem supponere nostram non oporteret.* Deinde, bonum totius, majus est bono partis: Ergo & malum totius, majus est malo partis; congruebat ergo, ut principalius ad majus malum tollendum, veniret redemptor, hoc ipso majus bonum præstatuens.

Punctum Difficultatis 2.

Argumenta Recentiorum.

Objicit 1. Aldrete. Per hanc sententiam, vi illius primi decreti, teneretur præbere, Deus Adamo de industria auxilium inefficax, quod minimè præberet, si esset efficax; quod tamen Deo repugnat.

RESPONDETUR. Negando sequelam; quia, in istis principiis, potest quicunq; cum gratia sufficienti actu operari, idque proxime; consequenter non ex inclinatione, ne res fiat auctu, dabitur hæc gratia; adeoque non ex industria, quæ sit cum inclinatione ne fiat effectus; licet ex industria hoc sensu, quod prævideatur non futurus eventus auctu.

INSTAT. Situ eligeres aliquid bonum præ-alio, quia cognoscis hoc tibi magis profuturum, traheris procul dubio ab ipsa bonitate objec-tiva, quæ obveniret tibi, si eligeres bonum illo: Ergo etiam nequit Deus potius amare hoc auxilium, in casu quo est inefficax, nisi hoc ipso amerit, ipsam ejus inefficaciam.

RESPONDETUR. Negando, quod quantum est ex Deo, amet inefficaciam; cùm non quantum ex Deo oriatur inefficaciam, gratia, sed à liberta voluntate. Disparitas ergo erit: quia in casu antecedentis, cognoscit & appetit eligen-tiam tanquam profuturum sibi bonum: non cognoscit autem Deus, nec amat tanquam sibi profuturam illam inefficaciam; siquidem quantum ex illo, vellet omnes salvos fieri: præcipue, cum ipsum venire illius ut redemptoris, sit ex supposito peccato, ad quod pro priori, se determinavit, libertas creata.

Objicit 2. Nunquam Deus permittit ali-

quod malum, quin exinde majus bonum eliciat; ex culpa autem primi parentis non eliciisset bonum, si prædecreta fuisset Incarnatio indepen-denter à prævisione peccati.

RESPONDETUR. Cùm tertium motivum, procedat secundum prævisionem conditiona-tam futuri peccati, ex illo conditionatè prævi-so, licet pro illo signo non absolutè, sufficit ut eruerit Deus majus bonum: cumq; peccatum absolutè futurum, à se conditionatè considera-bili, non distinguatur nisi statu, & non in ratio-ne peccati: si Deus, ex illo conditionatè prævi-so, eruit majus bonum, dicendus etiam erit cruuisse simpliciter bonum ex peccato. Dici etiam possit, eliciuisse Deum melius bonum, non quidem post suppositionem absolutè facti pec-cati, sed anticipativè adhibito remedio illi ma-lo: ex qua anticipatione crescit dignitas, sicut crescit ex eo, quod præverterit, ne sua Mater curaretur ab originali, sed præservaretur. De-nique defendi potest communis responsio: eliciuisse Deum majus bonum, quia decrevit ex suppositione peccati proximam passibilitatem Christi.

INSTAT Aldrete. Post prævisum Adæ peccatum, erat in potestate libera Christi, pati & non pati; & nihilominus non erat in potestate Christi, facere, ne Deus occasione peccati eliceret majus bonum.

RESPONDETUR. Quamvis esset in potestate Christi, pati vel non pati: & licet non sit in ejus potestate, facere, ne Deus eliciat ex pecca-to majus bonum; ut salvetur, quod defacto eli-cuerit, sufficit quod decreverit dare gratias Christo, quas prævidit fore efficaces, ut con-sentiret in passionem: ratione cuius consensus adhuc salvatur, quod Deus eliciuerit majus bonum.

Objicit 3. Positâ tali coordinatione signo-rum, sequitur aliquid Deum confusè velle.

RESPONDETUR. Universaliter velle, vel non determinando media quæ sibi non deter-minat finis, modò simul pro illo signo in parti-culari & determinatè velit illud, non est velle confusè aut per species' improprias, aut ex im-potentia, non distinctivas; sola autem talis confusio est indigna Deo, non autem æquivalens abstractio.

Objicit 4. Idem. VERBUM non assump-tis naturam Angelicam, melius autem esset il-lam assumere, nisi salus humana esset motivum.

RESPONDETUR. An melius esset naturam Angelicam assumere de hoc dubitari posset; neq; enim tot dignationes divinæ in hac assump-tione relucerent. Sed quicquid sit de hoc, per nos hoc motivum habetur salutis humani generis, ratione tertii motivi.

INSTAT. Nisi videretur. Adamus consti-tuendus caput omnium posteriorum, ita ut ipso peccante ipsi peccarent, periculum lapsus non

*1 vide-

videretur absolutè futurum; secus verò ipsa culpa Adami. Ergo non erit, cur similiter non prævideatur VERBI Incarnatio, ut absolutè futura, in remedio peccati.

R E S P O N D E T U R. Negando consequentiam: quia si prævideretur periculum lapsus posteriorum absolutum, non præviso absolutè, quod Adam sit constitutus caput, prævideretur effectus sine suo principio: cùm periculi absoluti, principium absolutum, sit absolutè constitutus, caput, Adamus; jam autem quamvis decerneretur incarnatio independenter à peccato absolutè præviso, idq; sub conditione, si homo caderet: non potest ostendi, quod esset effectus, ut ita dicam, sine suo principio; nam esset decretum conditionatum ex præviso conditionate peccato, licet non ex præviso absolutè.

Quod autem dicit, periculum lapsus totius humani generis, non potuisse prævideri, nisi prævideretur auxilium Adamo concedendum nonnisi sufficiens: & tamen tunc jam prævideri debuit peccatum, ut absolutè futurum: id etiam non convincit: nam periculum lapsus absolutè danda gratia sufficienti, jamq; tunc absolute prævidebatur peccatum; sed periculum lapsus conditionatum prævideri potuit, data etiam nonnisi conditionate gratia: hæc autem conditionata prævisio ingrediebatur motivum de Incarnatione: consequenter formati illud potuit, sine absoluta prævisione periculi lapsus. Dici etiam posset, quod periculum lapsus in particulari Adami, in quantum caput est, spectet nonnisi ad quartum signum: de cœta autem incarnationis in secundo signo.

O B J I C I T 5. Idem. Nisi universum genus humanum videretur absolutè peccatum, non oportuisset VERBUM sibi copulare naturam creatam: etenim si contingere Adamum non peccare, minus convenienter facta fuisset humiliatio & exinanitio divinitatis: quia licet unio hypostatica afferat summatum excellentiam naturæ assumptæ, tamen non decuit nisi ob causam magni momenti id fieri, & quidem cui aliter subveniri non possit: sicut nec decet ut Rex assumat habitum rustici ad illum ordinem nobilitandum; licet id decet, si regno aliter subveniri non possit.

R E S P O N D E T U R. Retorquendo argumentum: quia etiam peccante genere humano, videtur hoc esse inconveniens, quia illi aliter subveniri potuit, nempe misericordi condonatione: & sicut non decet, ut id viat redimat Rex, quod verbo facere potest: ita nec videtur convenire, ut redimat genus humanum Deus, ob absolutè prævisum etiam peccatum, cùm ei aliundè providere posset. Rursus sufficit ad hoc justificandum, quod sit decreta Incarnatio, ex prævisione futuri sub conditione peccati, quod futurum sub conditione, non potest non esse. Deinde convenientia hæc Incar-

nationis posset rejici in dignificationem Dei per actiones Theandricas, & in formalitatem capitatis.

O B J I C I T 6. Idem. Periculum labendi in peccatum, vel non labendi, non sufficiebat, ut Deus absolutè decerneret Incarnationem; cùm enim posset Deus post prævisum absolutè culpam, æque facile decernere Incarnationem; non est cur absolutam prævisionem peccati, non expectat; sicut nemo ante morbum parat medicinam, si post morbum æque habet ad manum, parare illam.

R E S P O N D E T U R. Potuisse quidem Deum nonnisi post prævisum absolutè peccatum decernere Incarnationem; sed non decrevit rationes supra allatas. Unde, & hic, qui parat medicinam, si illa simul possit habere rationem doni, rationem excellenter decorativi, non debet expectare quousq; sit ægritudo, sed illam ante prudenter parare potest, & offerre: jam autem Incarnatio, habet & rationem medicinæ, & rationem doni glorificativi, gloriæque allativi.

I N S T A T. Sialiquot, vel plures homines peccassent, sed non totum genus humanum, non fuisset facta Incarnatio, nec decreta: Ergo nec decreta est ob solum peccatum prævisum sub conditione.

R E S P O N S U M jam, negando antecedens.

O B J I C I T 7. Idem. Vel ipsum mysterium secundum se, independenter à remedio peccati, fuit motivum sufficiens Incarnationis, vel non? Si r. non est cur hoc mysterium distulisset, aut cur non est productus Christus cum dono impassibilitatis, auferendo, quando illum pati oporteret? Si non erat sufficiens, ruunt à nobis superius allata.

R E S P O N D E T U R. Fuisse hoc motivum sufficiens & totale, non per exclusionem similis, sed per exclusionem de se insufficientis; non venit tamen in ante Christus, quia pro sua libertate non decrevit id Deus, sicut nec de adventu cum impassibilitatis dono. Et sicut decretum Incarnationis in remedio peccati absolutè prævisi, per oppositos, non venit Christus in primo, vel secundo centenario, sed pro libertate divina, adventus est dilatus: sic & in præsenti.

Punctum Difficultatis 3.

An potuit præfiniri Redemptor, ante prævisum absolutè peccatum?

Peculiariter contra hoc disputat Aldrete disp. 20. convellendo *zum* motivum supra alatum.

O B J I C I T 1. Si præfiniretur Christus ut redemptor ante peccatum absolutè prævisum, sequeretur, quod voluntas illa, per quam Deus applic-

Disputatio III.

123

applicat sincerè media ne peccet Adamus, applicaret media, ut poneretur objectum, fristrans illam voluntatem efficacem, nam defecitus ille peccati Adami & posteriorum, esset fristratio illius efficacis voluntatis Christi ut redemptoris; quælibet enim efficax intentio fristratur, dura redditur impossibilis executio, objeti intenti.

RESPONDETUR. Defectus absolutus peccati Adami, esset fristratio illius efficacis voluntatis Christi ut redemptoris, si fuisset prædestinatus ut redemptor absolutè. Concedo: defectus absolutus peccati Adami, esset fristratio illius efficacis voluntatis Christi ut redemptoris, conditionè decreti. Nego: Potest autem dici sic fuisse decretum Christum. Explicatur distinctio. Dupliciter potest intelligi Christus decretus Redemptor, ut supponitur, Curatus: primò absolutè; & sic, si ante prævisum absolute peccatum fuisset decretus redemptor curatus, posset permitti in hac sententia, quod sequatur debere inducere Deum in peccatum, ne fristretur illud decretum. 2. Potest intelligi Christus decretus redemptor curatus sub conditione, si homo peccaret; quæ conditio verificatur, quamvis non peccet actu absolute, & si verificatur, potest Deus sincere adhibere media, ne illa conditio purificetur, ne sit absolute peccatum: nec per hoc fristrabitur decretum, quia manebit hinc adhuc illius objectum, nempe conditionatum peccatum, à quo curatur, si positum fuisset. Alià vià eidem difficultas fatis sub finem.

INSTANT 1. Impossibile est Deum efficaciter velle illam redemptionem, & pariter applicare media sincerè, ne detur illa redemptio, quia intenderetur efficaciter hic finis, & applicare media, ut ponatur alter finis contradictori.

RESPONDETUR. Impossibile esse, Deum efficaciter velle redemptionem curativam absolutè, & applicare media, ne sit curativus absolutè redemptor: sed potest efficaciter velle redemptionem curativam, sub conditione, & tamen applicare media, ne sit curativus absolutè redemptor; finisque contradictorius redemptoris curativi sub conditione, non est, redemptor non curativus absolutè, sed redemptor non curativus sub conditione. Addo, applicando Deus media, ne sit peccatum absolute, potest adhuc velle redemptorem curativum sub conditione.

INSTANT 2. Nequit quis serio præbere consilium, ne ponatur medium requisitum ad finem, quem efficaciter desiderat: Deus autem confundit præcipitque, ne fiat peccatum, requisitum ad redemptionem: Ergo ante prævisionem culpa ut absolutè futuræ, non intendit efficaciter illam redemptionem.

RESPONDETUR. Quod ante illam prævisionem, non intendat absolutè redemptorem

absolutum, intendat tamen redemptorem conditionatum: si autem tantum conditionatè illum vult, potest adhuc efficaciter oppositum præcipere & consulere.

INSTANT 3. Deus plus amat parentiam peccati, quam aliquid incompossibile cum tali parentia: Ergo Deus præbens auxilium Adamo ut non peccet, plus amat parentiam peccati, quam pœnitentiam absolute loquendo.

RESPONDETUR. Concedendo totum. Sed cum hoc stat, ut ante peccatum absolute prævisum, velit pœnitentiam sub conditione, si peccet: item ut velit sub conditione redemptorem.

INSTANT 4. Deus efficaciter prætendens Christum ut redemptorem, & pœnitentiam Adamante prævisum peccatum, si daret auxilium efficax impediens peccatum, fristraretur illius intentio.

RESPONDETUR. Negando fristrandam intentionem redemptoris sub conditione futuri: quia ille non attendit ad peccatum, absolute futurum. Quod autem dicit, posse, cum intentione efficaci finis, conjungi complacentiam erga finem oppositum, non tamè conjungi duas voluntates efficaces oppositas; verum est. Sed etiam hæ oppositæ voluntates non conjunguntur per nos; velle enim efficaciter quantum ex Deo, & curare ne sit absolutum peccatum, non est voluntas opposita voluntati, quæ appetit sub conditione redemptorem.

INSTANT 5. Difficulter percipitur, quomodo Deus habere possit intentionem efficacem Christi ut redemptoris, cum voluntate inefficaci parentia peccati, nam illa volitio inefficax intendit frustationem prioris voluntatis.

RESPONDETUR. Bene posse percipi intentionem efficacem Christi, ut redemptoris curativi sub conditione, cum voluntate inefficaci parentia peccati; quia hoc ipsum, quod velit sub conditione, est signum, quod nolit ipsum peccatum.

Quando autem sub finem inibi addit, quod qui vult finem, vult virtualiter ea, quæ necessaria sunt ad finis consecutionem, ad voluntatem autem finis, qui est redemptor, necessarium requisitum, est ipsum peccatum, absolute futurum; non convincit. Nam ex dictis colligitur, quod redemptor curativus sub conditione, non requirat peccatum absolute futurum; ipsum autem peccatum sub conditione futurum, requiritur quidem, sed tanquam præsuppositum à defectibili libertate, ponibile sub conditione, ex cuius præsuppositione, tum primum proceditur ad redemptorem curativum sub conditione.

OBJICIT 2. Si Deus ante prævisam culpam, præfiniret efficaciter Christum ut Redemptorem à culpa, non poterat non velle formaliter peccatum: deberet enim velle auxilium inefficax, quia est utile ad consecutionem illius finis;

*1 2 nis;

nis: sed non est utile ad hoc, nisi interventu peccati.

R E S P O N D E T U R. Antecedens esse verum, si id faceret Deus non ex præviso & præsupposito conditionato peccato, etiam per ordinem ad volendum efficaciter redemptorem curativum sub conditione, deberetq; velle auxilium inefficax, quia est utile ad consecutionem illius finis, casu quo absolute decretus fuisse redemptor curativus, non præviso absolute peccato.

I N S T A T 1. Cognitio repræsentans bonitatem objecti ad cuius executionem moveret, non inclinat nisi ut ametur illa bonitas, quod pluribus probat: Ergo si cognitio utilitatis hujus auxilii ad finem pœnitentia mouet Deum, hoc ipso amabitur, quia est utile ad pœnitentiam: quod non stat, nisi ametur ipsum peccatum.

R E S P O N D E T U R. Concedo totum: sed nego ex vi illius decreti, quo decernitur ex præsuppositione conditionati peccati, conditionatus redemptor, debere Deum moveri in conferendo auxilio inefficaci hoc motivo, quia est utile, ut sit redemptor curativus.

I N S T A T 2. Non posse Deum intendere Christum ut redemptorem ante prævisum peccatum, quin, ex vi talis affectus in finem illum, se determinet Deus ad eligendum auxilium re ipsa inefficax.

R E S P O N D E T U R. Assumptum esse verum, si fuisse decretus absolute Redemptor curativus, ante prævisum absolute peccatum; unde consequenter conceditur, si ametur absolute auxilium, ut utile ad finem Redemptoris curativi absolute, nequibit non amari ipsum peccatum; sed nego ideo amari: Nego item, ex prædecreto sub conditione redemptore curativo sequi, quod debeat eligi auxilium inefficax, quia utile ad pœnitentiam, cum nollet Deus quantum ex illo esse curativum, sed tantum, redemptorem.

I N S T A T 3. Deus amat illud auxilium inefficax in ordine ad illum finem pœnitentia, quia re ipsa erit, quale videtur futurum si detur homini; Ergo similiter, si eligitur hoc auxilium inefficax præ efficaci, quia Deus agnoscit futurum inefficax, si detur, & ut sit conducens ad finem pœnitentia, ipsa conduitia repræsentata per illam scientiam, est quæ mouet voluntatem, & quæ formaliter amat; non verò amat ex illius intentionis, cognitio illius bonitatis.

R E S P O N D E T U R. Negando quod amet Deus auxilium inefficax ob finem pœnitentia, vult enim quantum ex illo, ne ponatur objectu pœnitentia, & licet tale sit futurum auxilium, quale videtur futurum: quia tamen non illa visio tribuit illi, quod sit tale futurum, sed libera voluntas; ideo prævisio illa non facit ut sit objectum pœnitentia, adeoque nec facit illa prævisio, intendi efficaciter absolute pœnitentiam,

etiam ante prævisionem absolutam peccati. Et licet repræsentetur Deo illa conduitia auxilii inefficacis ad pœnitentiam, potest tamen Deus dicere: Quantum ex me, nolle ut conduceret ad pœnitentiam, licet prævideam conduitur, ob usum libertatis humanæ in malum. Quodsi Deus dicit: Nolle ut conduceret ad pœnitentiam; potest non moveri illa conduitia.

O B J I C T I 3. Idem. Peccatum sub conditione futurum est forma, ratione cuius Deus eligit illud auxilium ad finem illum pœnitentia; non enim potest Deus amare auxilium potius in casu isto, in quo est inefficax, quam si esset efficax: nisi plus velit ut sit inefficax, quam ut sit efficax; hoc autem est velle ipsam inefficaciam, & consequenter ipsum peccatum.

R E S P O N D E T U R 1. Nominis formæ intelligitur hic motivum, nego autem, quod peccatum sub conditione futurum, sit motivum eligendi inefficacis auxilii; negoq; haberi fundamentum, quod plus tunc velit Deus illud auxilium esse inefficax, quam ut sit efficax: nec hoc aut supra evictum, aut hinc probatum est. *Hac prima Responso*

S U P P O N I T 1. Duplex cogitari posse decretum conditionatum. Primo, vi cuius nullus ponatur actus, sed remittatur postea ponendus: secundo, vi cuius, licet sub conditione, ponatur tamen actus.

S U P P O N I T 2. Decretum istud fuisse quidem conditionatum, defacto tamen positum. Ratio: quia ex una parte, sicut ipsa præ definitio per nos dantur, quamvis procedant non nisi ex prævisa suppositione conditionata: ita potest dari & decretum: ex altera parte, quia nisi tale decretum ponatur, non erit decretum de Incarnatione, sed potius discernibile.

S U P P O N I T 3. Unde hoc oriatur, quod supposito, quod Deus non absolute, sed sub conditione velit esse Redemptorem curativum, velit quantum ex illo, ne sit peccatum, sincereq; applicet media: quod tamen non continget, si absolute illum voluisset? Hoc imprimis exinde est, quia ipsum redemptorem curativum, quantum est illo, nollet esse curativum, sed vult non nisi ex suppositione peccati; si ergo nollet esse Redemptorem curativum, sed potius præservativum: quomodo vult quantum ex illo peccatum? & quomodo non sincerè, quantum ex illo, applicat media? Rursus quia volendo Redemptorem curativum sub conditione, displiceret sibi in illa conditione, velletque illam ipsam conditionem, non esse, quantum ex illo, quomodo ergo dicendus erit velle peccatum, vel non sincerè, quantum ex illo agere? Denique quia si Deus vellet absolute redemptorem curativum, independenter ab absolute præviso peccato, hoc ipso deberet velle peccatum, tanquam objectum illius Redemptoris curativi,

tivi, non prævisum nec præparatum ab alio; sed si velit Deus redemptorem curativum efficaciter, supposito tamen conditionato peccato, jam à defectibili libertate proviso, non erit necesse ut Deus velit, vel curer fieri peccatum; sed potest ab illo detergere: sicut deterrebat conditio nare, ne poneretur conditionatum peccatum.

INSTABIS. Reprobatio non formatur per nos etiam ex præviso conditionate peccato, ergo debet formari redemptor curativus.

RESPONDE TUR. Quia quamvis etiam possit tal reprobatione salvaretur & libertas peccandi, & voluntas sincerè salvandi, ipsum tamen quod vellet Deus objectum, esset parum conforme misericordia ejus, esset enim objectum illius passiva reprobatio, quod est malum: jam autem objectum illius actus, volo esse redemptorem curativum si homo peccaverit, est objectum conforme misericordi divino cordi, misericordia autem superexaltat judicium. *Sed ad objectionem*

RESPONDERI potest 2. Quando Deus sincerè applicat media, applicat ut possit frustrari objectum illius voluntatis, volentis sub conditione redemptorem curativum, depositente id libertate humana, sed non applicat ut frustratur actus: agit enim hoc cum prævisione quod non sit frustrandus, quod sufficit ad efficacem voluntatem; potestq; applicare media, ut possit non dari redemptor curativus, cum prævisione quod sit dandus: Sicut potest aliquis dare consilium, ut possit non fieri objectum efficaciter desideratum: modò sciat tamen futurum. Concedo quidem, quod si daret auxilium efficac ne peccet Adamus, impediret actu ille finis; sed non impeditur, quamvis det auxilium ut possit non peccare Adamus; quod autem non det auxilium efficac cum possit dare, rejiciendum in illud Pauli, *O altitudo*. Potest etiam percipi, quomodo Deus habere possit intentionem efficacem Christi ut Redemptoris, habendo inefficacem voluntatem parentiam peccati; quia vult illum efficaciter, non nisi ex suppositione facti peccati sub conditione. Et quia ipsam conditionem non vult, licet inefficaciter, ideo habet inefficacem voluntatem parentiam peccati; nec habet ita efficacem voluntatem redemptoris curativum, ut quantum ex illo, nollet potius esse curativum, sed tantum redemptorem præservativum; potestq; tali prædestinatione Christi posita, velle Deus auxilium inefficac, non motivo utilitatis ad illum finem quantum ex illo, sed potest velle, prævidendo, quod cum illo non sit actus operatus, potestq; hanc repræsentatam rationem motivam refellere, quantum ad suum velle, licet sciat conjungendam illi securitatem peccati. Negoque quod eo ipso debuit se determinare Deus ad dandum auxilium, quia est inefficac; nego item quod ex hac intentione eligat medium, quod est auxilium inefficac:

nego quod amet auxilium inefficac ex intentione, quia inefficac & conducens ad finem, qui est redemptor curativus. Dico ulterius quod Deus auxilium illud, etiam ex suppositione talis prædefinitionis, velit esse efficac, quantum ex illo, licet sciat non fore efficac; per quod salvatur, quod teneat adhuc prior intentio prævoliti redemptoris curativi.

Post hæc omnia, totum hunc tractatum, posset aliquis hæc viā defendere. Quod, quamvis non appareat clarè ex autoritate sacra, an Christus sit decretus independenter à præviso absolute peccato, quod tamē decerni potuerit; ad eum planè modum, quo in materia de Sacramentis defenditur, quamvis non appareat quod Sacra menta defacto causent physicè gratiam, quod tamen causare possint.

QUÆSTIO II.

De motivo decernenda Incarnationis, quod est: Meritum Christi.

Causam meritoriam revoco ad disputatio nem de decreto Incarnationis, quia meritum concurrit in suo genere ad decretum, estque causa motiva illius; hinc præsens quæstio inquirit, quid possint merita ad decernendam Incarnationem? Porro quibus posset tribui ratio merendi decretum Incarnationis, sunt: Christus ipse, Beatissima, sancti Patres, & Antecessores Christi.

Quod attinet ad meritum Christi de duobus potissimum procedere potest difficultas: 1. an fibi unionem meruerit? 2. an meruerit ut eligeretur hæc in individuo Beatissima in Matrem illius? A quo posteriori incipiendo, consentiunt non pauci, excepto Lorca, quod Christus id meruerit. Sed unum in hoc puncto, difficile est; quia scilicet, antequam præsupponatur Christus meruisse ut hæc sua foret Mater, jam in ante præsupponebatur habuisse Matrem; idque ideo, quia merita posteriora sunt existentiæ, jam autem habere Matrem, prius fuit existentiæ Christi: Ergo per merita quæ sunt posteriora, & Matre, & existentiæ Christi, non poterat id mereri Christus. Quod autem habere Matrem, sit prius existentiæ Christi. Ratio est; quia principia existentiæ Christi, præsupponuntur existentiæ Christi priora, omnis enim causa præsupponitur suo esse & prior: Ergo & principia existentiæ Christi, præsupponuntur priora, existentiæ Christi; Mater autem, est principium existentiæ Christi, ut potè veri Filii sui. Refert Lugo disp. 8. Sect. 5. varias de hoc sententias & explicaciones, quas etiam attingit Amicus disp. 26. Sect. 10. & uterque illas refellit. Vide eosdem. De eadem materia sit

*1 3 DIFFI-

DIFFICULTAS I.

Quomodo Christus meruerit Beatissime
Maternitatem?

EXPLICATI. Lugo hanc difficultatem **Sect.** 7. scilicet Christum prævisum esse tempore Passionis cum suo merito, saltem cum aliquo actu efficaci, acceptante ex se mortem à Patre injunctionem, si à Judæis inferatur; & per hoc meruisse gratiam progenitoribus & Virgini, & forsitan existentiam ipsius Virginis. Postea Virgo Beatissima & SS. Patres prævidentur mereri, ut fierent Christi progenitores. Non enim repugnat, id quod est causa, esse postea pro alio tempore effectum, respectu ejusdem; dummodo non detur mutua dependentia pro eodem instanti. Sic v. g. habitus charitatis, qui in primo instanti pendet ab actu dilectionis saltem moraliter, in secundo potest concurrere ad conservandum actum, juxta communem sententiam: Ad hoc ultius salvandum, quomodo nec medietate erat causa sui ipsius Christus ex eo, quia erat causa meritoria huic Matris: docet idem Lugo, quod pro tempore Passionis non habuerit Christus dependentiam etiam mediata à Virgine, nec ab ejus influxu; non enim conservabat Deus tunc eam humanitatem, eò quod fuisset antea producta, vel concepta in utero Virginis, sed independenter ab ejus conceptione; immo verisimile est conservationem illam pro tempore, fuisse ultra leges naturæ. Plura argumenta contra hanc sententiam adducit & solvit **idem Lugo.** *Nibilominus h.e.c ejus Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Quia ad punctum difficultatis non respondet. Quæro enim: An, quando prævidebatur Christus Beatissimæ properens dignitatem Maternitatis, vel in ante supponebatur habuisse Matrem, vel non? Si supponebatur: Ergo per illa merita, utpote consequentia existentiam prævisam Matris, non potuit illi mereri Maternitatem. Si autem non supponebatur habuisse Matrem: quomodo poterat supponi existens sine Matre, cum nullus effectus, & nullum principiatum supponatur ante suum principium? hoc autem punctum difficultatis esse patet existis quæ urget idem Lugo. *disp. 8. Sect. 5. num. 2.*

NON SATISFACIT 2. Quia, quod dicit primò, decretum esse Christum ut existentem, & conservatum per influxum physicum à Deo, ipso independenter ab omni generatione vel nutritione præterita, posteaque illis meritis meruisse Maternitatem Beatissimæ, & dedisse illi gratiam, etiam pro sua parte, merendi: & ut is, qui erat prævisus vir, vi meritorum illorum, prius esset puer, & paulatim adolesceret; id, inquam, patitur suas difficultates, quas inexplicas reliquit. Nam imprimis videtur hoc esse

arbitriarie dictum, quod prius prævisus sit vir, adeoque potens mereri Maternitatem, & postea puer. Rursus hæc doctrina videtur, non procedere constanter, & eidem principio innixa: nam si queratur ex Lugone, quibus meritis meruit crucifixioribus gratiam Christus? Respondet, meruit meritis infantiae & virilis ætatis: jamque pro ista parte meriti, prius prævideri debuit Christus puer & adolescentis, quam in pœnis moralibus constitutus, & ad eas perpatendas miraculose conservatus; si autem quæras, quomodo maternitatem meruerit? dicit prævisum esse prius Christum in tormentis positum, & ad ea perpetienda miraculose conservatum.

NON SATISFACIT 3. Quia, ut idem, quod est causa respectu unius instantis, possit postea esse effectus respectu ejusdem, convellit doctrinam de distinctione reali causa & effectus, ad quam servandam negat Lugo posse Christum etiam divinitus se reproducere in Eucharistia. Rursus illa instantia de conservatione actus charitatis, ab habitu, quem saltem moraliter producit, facile negari potest.

EXPLICATI potest 2. Fundamento accepto ab Amico, quæ explicatio tali discursu proponitur. Substantia, in aliquo priori signo rationis, potest concipi independenter à quibuscumque cum quibus necessariò non connectitur, quantumvis pro statu existentiae necessariò aliquod illorum determinatè habitur sit: ut suppono ex dictis supra. Quodsi potest id dici de quacunque substantia: poterit eodem jure concipere in aliquo rationis signo, Deus substantiam Christi, camque decernere, independenter à quibuscumque non necessariò connexis: cum autem dependentia ab hac matre, non sit quid necessariò connexum cum substantia v. g. Christi: fit, ut substantia Christi decerni possit sine hac determinate Matre. Quodautem dependentia ab hac Matre, non sit quid necessariò connexum cum substantia Christi, ratio est: quia id tantum est necessariò connexum cum aliqua substantia vel entitate, quo mutato non potest esse entitas & substantia eadem physice; neque enim pro præsenti statu quæstionis plus intelligitur, per ly necessariò connexum: cum autem eadem entitatè substantia possit esse, & non ab hac Matre; fit, ut connexio cum Matre, non sit necessaria necessitate, de qua in præsenti: posse autem esse entitatem eandem sine connexione cum hac Matre, probant imprimis ea, quæ dicta sunt in physicis de individuatione effectuum, à causis solo numero distinctis, procedentium; deinde, quia sine ullo concursu creato, poterat Deus, se solo, creare humanitatem Christi, hanc numero: Ergo, si absolute hæc numero entitas, non dependet à concursu Matris, nec dependebit à concursu hujus

R
T
zia
TO
13

hujus Matris. Porro si poterat & videri & decerni hæc substantia Christi, sine influxu Matris, & sine determinatione ad hanc Matrem; poterat etiam videri merens, consequenter poterat & applicare sua merita, ut hæc sibi in Matrem daretur; poteratque ulterius & ipsi Matri dare gratiam, quæ sibi mereretur, suo modo, maternitatem. Itaq; pro illo instanti, poterat præsupponi sine Matre, ut dictum est, nec antecedebat Mater merita illius, si non antecedebat Mater merita illius, poterat illi mereri maternitatem, defacto; meruisse ratio est; quia si meritus est Abraham obedientiâ suâ, ut esset progenitor Christi, secundum illud Gen. 22. *Et benedixerunt in semine tuo omnes gentes terræ, quia obediisti voci mea.* Meruitq; id Abrahæ ipse Christus; multò magis id de Beatissima dicendum. Quod ipsis ulterius in hoc principio fundatur, quia omne speciale donum, indubie habet Mater Dei, per merita Christi.

DICES 1. Ante visam substantiam Christi, & decretam secundum se, pro aliquo signo rationis, vel videbantur saltem sub disjunctione plures Matres, vel non? si videbantur quæro, an videbantur sub conditione meritorum Christi vel non? si non videbantur sub conditione meritorum Christi: Ergo etiam defacto, non est facta Mater, vi meritorum; nec enim quicquam est pro statu absolute, quod non fuerit pro statu conditionato, quod si videbantur eligenda, sub conditione meritorum Christi: Ergo Christus antequam fuisset, prævidebatur meritus; si quidem meritus videbatur maternitatem illis, sub disjunctione, quæ ante ipsius existentiam prævidebantur. Siautem non videbantur etiam sub disjunctione: ergo neque ante decretum de unione hypostatica cum hac natura, videbantur sub conditione plures naturæ, cum quibus per difficultia unio posset.

RESPONDE TUR. Huic difficultati duplice via. Imprimis, nego etiam sub disjunctione prævideti debuisse matres plures Christi, ante decretam substantiam Incarnationis Christi; quævis prævideti debuerint plures ante electionem hujus Matris. Quod non debuerint prævideti plures matres ante substantiam Incarnationis decretam, ratio ex dictis peti debet; quia ea, cum quibus res non dicit necessariam connexionem, etiam sub disjunctione, prævideti ante determinationem, non est necesse: quia scilicet nullum fundamentum est id afferendi, & frustra ac sine necessitate multiplicarentur necessarij prævidenda; jam autem cum matribus, proles, non dicit necessariam connexionem: quia eadem est entitas, sine concursu illarum. Prævideritam debuerunt plures matres, ante electionem hujus matris; quia electione, non adstricta a medio, tempore sit inter plura. Quod autem ante decretam substantiam Incarnationis, prævideti debuerint plures naturæ humanæ sub

disjunctione: fundatur imprimis, quia ante substantiam Incarnationis decretam, facta erat electio: quæ quando fit inter plura sub disjunctione, illorum plurium cognitionem requirit: alias esset volitio hujus potius unius ex pluribus, non cognoscendo plures. Rursum, ideo, ante decretam incarnationem, prævideti debuerunt plures naturæ humanæ sub disjunctione, cum quibus unio perfici potuit; quia ea saltem sub disjunctione prævideti debent, quorum disjunctionem & varietatem, sequitur alietas entitatis, rei decernenda; cùm ergo alia numero foret Incarnationis, si alia numero fuisset natura: prævideti debuit sub disjunctione natura; cùm autem non alia foret natura humana, sive hæc, sive alia mater concurreisset: nec fuisset alia natura, si creata fuisset, & alia, si esset per concursum generativum producta: fit, ut neque ille concursus, neque pluralitas matrum sub disjunctione, prævideti debuerit.

2. VIA Respondendi eidem difficultati est. Quia scilicet, ante decretam substantiam Incarnationis, prævisæ sint plures matres sub disjunctione, sed non sunt prævisæ, ut futuræ sub conditione meritorum Christi.

INSTABIS 1. Ergo postea Christus accepit in præmium hoc, quod habere potuit sine merito; quia accepit Matrem, quam dicimus, quod sibi meruerit, cùm potuerit illam habere, sine suo merito.

RESPONDE TUR. Non esse absurdum, ut id possit habere rationem præmii, quod ex liberalitate Dei, haberi potuit. Non enim dubium est, magnum esse præmium bonorum actuum, augmentum gratia & meritum glorie, quamvis utrumque hoc ex liberalitate Dei, habere possumus; cùm ergo aliquam istorum matrum ex liberalitate Dei habere potuerit, potuit in præmium meriti accipere eandem, & quasi titulo quodam obligatorio. In humanis item, potest bene mereri famulus centum per annum, quæ centum, potuisset habere ex liberalitate Domini. Tunc autem, non potest cadere in præmium meriti, res alias habenda, quando ad eam habendam, iustitialis, vel quasi iustitialis, habetur titulus.

INSTABIS 2. Urgendo argumentum factum. Ergo si sub disjunctione prævisæ matres, prævidebantur futuræ, & non ex meritis Christi; sequitur, quod etiam defacto non sit Mater Dei Beatissima, ex meritis Christi.

RESPONDE TUR. Negando sequelam. Quia pro posteriori signo, pro quo supponebatur de creta Incarnationis, facta determinatione unius ex illis matribus, quæ sub disjunctione prævidebantur futuræ, simul facta est determinatio, ut foret ex meritis Christi; priusque præcessit pro posteriori signo hæc conditionata: Hæc mater, si erit, erit ex meritis Christi; licet hæc conditionata non fuerit impleta, ante decretam substantiam

tiam Incarnationis. Quod si præcessit in posteriori signo illa conditionata, non poterit ostendi quidquam, quod sit in statu absoluto, & non fuerit in conditionato.

DICES 2. Non poterat hic Christus prævideri sine hac materia, hanc autem materiam habere non poterat, sine hac Matre. Rursus non poterat prævideri hic Christus, sine hac organisatione, hæc autem organisatio, non poterat esse, sine hac matre.

RESPONDETUR. Potuisse fieri divinâ ordinatione, ut hæc in individuo materia, quæ est decisa ex sanguine purissimo Virginis, formanda in carnem Christi, fuerit sub forma aliud numero matris. Potuit item fieri, ut hæc numero materia, nonnisi immediate à Deo producatur. Organisatio, si sumatur pro termino, poterat esse hæc eadem, & non ab hac matre; quæ organisatio, per nos procedit ab hac anima, in quantum, sic vel ita, terminante materiam; poteratque supplèsse Deus seipso, vel alia mater, conditionem illam debitæ organisatio- nis. Ad unionem quod attinet, in nostris principiis difficultatem non habet, quia hæc stat formaliter in hac anima & hoc corpore, prout hæc, in actu secundo anima, & hoc, in actu secundo corpus est, ut dictum in physicis; modus autem ille, quem requirimus, non potest mutare substantiali unitatem Christi, cum sit accidentalis determinatio.

DICES 3. Si præsupponebatur in ante de creta Christi substantia, & prævidebatur existens Christus, ante decretam Matrem, quomodo verè erit Mater?

RESPONDETUR. Hanc difficultatem in omnium principiis solvi debere. In nostris principiis dici potest. Ad hoc ut dicatur nasci aliquis, non plus requiritur, quam pro statu phisico, concurrit matrem, concurru matri debito; ut autem prævideatur esse mater, sufficit ut prævideatur concursura, concursu debito matri, & quia concurrere potest ad entitatem, prius se prævisam, eò quod quæ prævisa, in statu phisico non est, pro quo peragitur generatio, fit, ut verè concurrendo ad illam, verè sit Mater Dei.

EXPLICARI potest 3. Merita Christi, quibus mereri potuit maternitatem Beatissimæ, considerari possunt, vel prout completa, adeo quæ sequentia ex vi omnium signorum; vel pos- sunt considerari, prout sunt merita prævisa in aliquo signo, inadæquatè & incompletè accep- to. Merita Christi inadæquatè, & secundum nonnisi aliqua signa rationis & decreti accepta, priora sunt ipsa Beatissimæ. Quod ipsum ulte- rius sic explicatur. Ly Meritum tripliciter ferme sumi potest. Primo Meritum potest sumi, pro applicatione & transfusione quadam excellentiæ, à primario excellenti; & sic v. g. Filius magni Ducis exercituum, meretur gratiam re-

gis, quia moraliter, Patris excellentia, applicatur & transfunditur in illum, à Patre. Secundo. Meritum accipi potest pro dignitate volentis aliquid: & sic v. g. cùm significat Rex aliquid optare, meretur ut illi satisfiat, propter dignitatem volentis Regis. Tertiò Meritum accipitur pro positione actionis laudabilis, per ordinem ad habendum hoc præmium: & sic famulus obsequiis suis meretur stipendium à Domino: & preces amici signaque benevolentia, merentur id, quod petit amicus. In triplici hac acceptione habebat Christus merita, quibus præstare potuit, ut hæc sibi in Matrem daretur; nempe titulo Capitis, quo, in illam influens, poterat dona tanto muneri paria influere: quod meritum appellari potest, Influxus excellentiæ, ab excellenti primario. Rursus mereri potuit solâ voluntate, dignificata dignitate increata, volens hanc habere Matrem; quæ voluntas est etiam meritum quoddam, hoc est, dignitas volentis. Habiuit item meritum, offerendo alias actiones independentes à passibili carnis: & hæc merita habebant antecedentiam ante decretum de hac Matre. Ad salvandum autem quod etiam morte suâ id meruerit Christus, recurre ad superius dicta, quod id meruerit acceptatione mortis conditionatæ. Alia autem merita Christi sunt, prout completa & prout sequentia omnia signa rationis & decreti; & sic posteriora fuerunt, electione Matri Dei, quod fuerint posteriora ratio est: quia postquam decreta est Incarnatio hujus Personæ, conveniens erat decerni maximè connexa cum hac Incarnatione, & quæ sunt magis & propius connexa, per prius decerni; quia autem Mater est magis connexa, quam prævisio peccati Angelorum vel Adami, vel carnis passibilitas, decerni debuit Mater ante hæc omnia. Quomodo autem, ex vi etiam illorum meritorum consequentium, electa sit in Matrem Dei; variè id explanari potest. Imprimis, quia Filius Dei, tribus illis titulis merens hanc Matrem, de quibus supra, mereri etiam illam potuit acceptatione mortis, quæ etiam est independens ab hac Matre, illâque potest esse prior; cùm mori potuerit Christus, & non natus ex Matre, quod si mereri potuit acceptatione mortis, vi illius, mereri potuit etiam actuali per- pessione mortis, eò, quod illa actualis perpessio mortis, vim meriti habeat, ex vi acceptationis, habetque rationem ejusdem actus moraliter: quæ acceptatio, quæ talis, poterat prævideri ante electionem Matri. Explanari idem rursus potest, qui scilicet per subseqentia merita mereri potuerit electionem Matri Christus: quia poterat dicere Christus: Volo hæc, quæ offero pro mea Matre eligenda, ultimo completi illis, quæ in posteriori signo offeram.

DICES ex Amico. Eadem merita, quæ fuerunt causa electionis Virginis in genitricem, fuerunt etiam causa redemptionis ejusdem; sed merita

Disputatio III.

129

merita quæ fuerunt causa electionis Virginis, ut electrix Christi, non fuerunt à Christo ut à Filio Virginis: Ergo nec merita quæ fuerunt causa redemptionis Virginis, fuerunt à Christo ut à Filio Virginis.

RESPONDE TUR. Merita, quæ fuerunt causa electionis Virginis, si completem sumantur quoad omnia decreta & rationis signa, non fuerunt à Filio Virginis. Nego. Si sumantur incompletè. Concedo, distincto que consequenti. Nego consequentiam. Porro de redemptione & de meritis Christi loquimur, prout exercitatis sunt, adeoque prout habet rationem Redemptoris in carne passibili; quantumvis illa merita, prout applicabilia erant ratione alicujus signi & decreti inadäquati, non habuerint formalitatem meriti Filii Virginis. Sed de hoc etiam infra redibit sermo.

DIFFICULTAS II.

An Christus potuerit mereri unionem operibus antecedentibus?

PRÆMITTO 1. *Certum esse, quod omnem meritum debet habere rationem antecedentis, antea rem præmeritam: consequenter & merita Christi, si promeruerunt unionem hypostaticam, debuerunt habere rationem antecedentia ante unionem.* Ratio: quia merita, sunt quasi motivum & causa præmissi, in genere causæ moralis; omnis autem causa, habet rationem antecedentia, ante suum causatum.

PRÆMITTO 2. *Merita Christi spectari posse, vel tanquam antecedentia unionem, vel tanquam subsequentia eandem; idq; vel antecedentia tempore, vel antecedentia nonnisi natura.* Quod Christus non potuerit mereri Incarnationem meritis antecedentibus tempore, certum est: nam ipsa natura humana Christi, non præexistit, prius tempore, ante unionem hypostaticam; ita ergo restat de meritis antecedentibus natura.

PRÆMITTO 3. *Difficultatem esse de meritis antecedentibus natura unionem, que simul essent cum instanti reali unionis, an inquam per talia merita mereri potuerit, licet non sit meritus? quod enim non sit meritus de facto, sensus habet communis Theologorum, fundatus in Aug. lib. de Corrett. & Gratia, c. II. Ille homo, inquit, nata Verbo Patri coetero in unione Personæ assumpti, Filius Dei Unigenitus esset, unde meruit? hinc locus ille Apocal. *Dignus est Agnus accipere divinitatem, explicatur non de unione hypostatica, sed de manifestatione divinitatis.* Et quidem vim meriti, de possibili, meritis istis antecedentibus, quæ potius concomitantia appellant alii, tribuit Amicus D. 26. scđt. 7. citatq; pro se Cajet. Vim autem merendi de possibili unionem hypostaticam, per merita nonnisi subsequentia, tribuit iisdem meritis Suar. disp. 10. scđt. 14. sed*

cum distinctione; ut censeat, non potuisse Christum mereri primam suam ad unionem hypostaticam prædestinationem: potuisse tamen mereri illius executionem, consentit in sua Idea Petrus à S. Joseph. lib. 2. c. 14. de Christo. Pensanda sunt argumenta utriusque partis.

Punctum Difficultatis I.

Argumenta Partis Negative.

Q UOD non possit mereri Christus unionem per merita concomitantia, velut alii dicunt, antecedentia.

1. FUNDAMENTUM est. Quia, pro illo priori, humanitas nondum est subsistens, subsistens autem est conditio prærequisita ad operandum: Actiones enim sunt suppositorum.

RESPONDE TUR. Subsistens esse conditionem, sed non talem, quæ non positæ, etiam divinitus non possit fieri actio. Deinde, in sensu reali, jam tunc est subsistens humanitas Christi, per subsistens Verbi.

2. FUNDAMENTUM est Vasq. Quia illud meritum debuit esse ex gratia, utpote supernaturale: non potuit autem esse ex gratia habituali, quia hæc pro illo priori, constitueret Christum Filium adoptivum; nec item ex auxilio actuali præcedente: quia nullum opus potuit esse in Christo, quod non haberet infinitum valorem; ergo non habuit principium operandi a liud ante unionem. Hæc Lugo ex Vasquez.

RESPONDE TUR. Potuerunt illa merita proficisci ex gratia habituali, quæ non denominasset Christum adoptivum, quia pro illo priori jam esset unio hypostatica realiter, inferens titulum Filii naturalis. Posset etiam proficisci illud meritum à gratia actuali, habereque infinitum valorem: quia jam pro illo instanti reali, esset natura operans, terminata per Personam VERBI, infinitè dignificantem, nihilominus illud meritum, prout in priori natura spectatum, & prout præscindens ab unione, pro illo instanti reali non haberet nisi meritum finitum; sicut & modo, actiones Christi, prout præscindunt à dignificatione orta ex Persona, habent valorem nonnisi finitum. Addit Lugo. Si contritio in principiis Vasq. præcedit infusionem gratiæ, & tamen oritur ab ipsa gratia; cur non posset operatio Christi præcedere unionem, & tamen oriatur à gratia unionis?

3. FUNDAMENTUM est ex Lugo. Anima rationalis, juxta diversos modos essendi, quos potest habere, in corpore, vel extra corpus, habet etiam diversum valde modum operandi; nam dum est in corpore, quia habet modum essendi magis materialis, & quasi materialisatur ab ipso corpore, sit, ut pro eo statu operari non possit, nisi cum aliqua dependentia à corpore; ita ut nec

ut nec ipsos actus v. g. intellectus exercere possit, sinè phantasia, per quod, quasi sapiunt materiam; dum verò est extra corpus, sicut habet alium modum essendi, sic & operandi multò perfectiorem; & sicut anima rationalis in primò instanti suæ productionis, licet prius naturā existat, quam uniuersit corpori, tamen pro illo priori non potest operari, alioqui posset cognoscere seipsum, sine specie impressa, sicut Angelus; debetque exspectare unionem cum corpore, per quam accipiat determinatum modum essendi, ad quem consequantur tales vel tales operaciones; ita & natura humana Christi, pro illo priori non potest operari, quia nondum habet determinatum modum essendi, quia neque determinatam Personam. Addit Lugo, si natura posset existere sine subsistencia naturaliter, hoc ipso operaretur perfectius, quia haberet modum essendi magis simplicem & independentem.

R E S P O N D E T U R. Cùm h̄c inquiratur implicantia, & eam non afferat Lugo, hoc ipso non convincit fundamentum. Nam imprimis non implicat contradictionem, ut anima pro priori unionis ad corpus, saltem divinitus agat: ergo si ita se habet humanitas Christi, ac illa anima, poterit etiam divinitus agere & mereri, & cur non etiam unionem hypostaticam? quòd autem se non intelligat anima, proficiscitur inde; quia pro illo priori natura, verè jam realiter, est unita anima corpori, utpote producta ad exigentiam ultimarum dispositionum, atque adeò ut forma informans, non autem assistens; consequenter jam unita corpori, & quod sequitur, in operando dependens ab eodem, constitutaque in statu, in quo se non potest ita intelligere, ut se intelligit Angelus. Illud quod afflumit, perfectius operaturam naturam, si sine subsistencia operaretur, non convincit; nam nec in Deo si supponeretur carere subsistencia, deberet ex eo perfectior esse ejus operatio, hoc ipso enim careret nunc subsistentiis.

4. FUNDAMENTUM Pontii disp. 38. Theolog. num. 37. Non poterat Christus habere alia opera meritoria, quæ non dependent ab existentia humanitatis ipsius; sed existentia humanitatis ipsius, necessariò pendebat ab unione hypostaticæ, sicut enim forma accidentalis educita, habet esse, mediante unione ad subiectum. ita & humanitas Christi, habet esse, mediante unionem ad VERBUM; & in hoc consistit dependentia humanitatis à VERBO.

R E S P O N D E T U R. Negando demonstrari, quòd existentia ipsius humanitatis, necessariò pendeat ab unione hypostatica, cùm possit hæc ipsa esse existentia, sine hac dependentia; non posset autem esse hæc, si illi esset essentialis ista dependentia. Forma educita aliter se habet: quia ipsa educio, formalisatur per exigentiam, ut ab hac dependenter potentia seu subiecto,

producatur: quam similem exigentiam, non dicit humanitas ad VERBUM; aliàs non posset existere, nisi exigendo ut sibi uniuersit Verbum.

5. FUNDAMENTUM est ex istis, quæ afferit Suar. disp. 10. Sect. 3. Nulla Persona Angelica vel humana, potest suam prædestinationem ad gloriam mereri: Ergo nec Christus potuit mereri prædestinationem ad unionem hanc, quæ est quid excellentius præ gloria; & quia, sicut in cæteris prædestinatione est ratio omnis boni supernaturalis, à quo meritum proficiscitur: ita, & in Christi anima & humanitate, à prædestinatione ad unionem omnia proficiscuntur.

R E S P O N D E T U R. Quidquid sit de antecedente, cuius robur tandem resolvitur in hoc axioma: Principium meriti non cadit sub meritum, quam propositionem Petrus à S. Joseph dicit esse veram nonnisi de lege ordinaria, consequenter negari posset antecedens; eò quòd non implicet principium meriti, cadere sub meritum. Sed pro præsenti, disparitas afferit; quia quòd prædestinationem non possit aliquis mereri, ratio est: quia sine prædestinatione, quæ trahit collationem, mediorum supernaturalium, non posset haberis principium illorum, elicitivum; jam autem sine unione hypostatica, natura humana haberet principium meritorum illorum elicitivum, nempe gratiam habitualem, quam non implicat independenter ab unione hypostatica, conferri humanitati assumptæ. Fieri autem potest, ut aliquis possit majus, & non possit minus, si cætera non sint paria. Unde homo potest generare hominem, non potest generare elephantum. Sic etiam non potest quisquam mereri suam prædestinationem, quæ est minus quid, unione hypostaticæ. Ad alia quæ afferit Suar. solvenda.

N O T O 1. Quamvis defacto data sit gratia Christo intuitu unionis, adeoque illà supposita non implicat tamen dari candem non illo intuitu; nec apparet implicantia, cur, cum tali gratia, humanitas unionem mereri non potuerit?

N O T O 2. Si quis non admitteret mutuam prioritatem, tueri se posset, quòd nec detur inter Incarnationem & merita; imprimis, quia procederent illa merita à gratia, non intuitu Incarnationis data: Deinde, quòd opera essent causa Incarnationis, Incarnationem autem, non esset causa illorum operum per se, sed sola gratia.

N O T O 3. Dici posse, illa opera fore infiniti valoris; ita tamen, ut non sub formalitate infiniti valoris, accepti à Persona, mererentur, sed sub formalitate elicitorum à gratia; diceretque aliquis, principium meriti elicitivum non cadere sub meritum, cadere autem posse principium dignificativum; eò quòd nulla sit in hoc implicantia.

A D D O, ad alia solvenda, quòd non alia quidem merita Christi prævidere potuerit Deus, quam quæ extitura erant; sed non est necesse, ut codem

R
T
Zia
TO
ID

Disputatio III.

131

codem modo prævideret illa, saltem in aliquo signo, quo modo extitura erant; poterant enim, ut dictum supra, inadæquatè prævideri, consequenter poterant prævideri, ut dignificata non nullà gratia. Unde etiam operatio Christi complete & adæquatè sumpta, idque in decreto completere & adæquatè sumpto, importat subsistētiam VERBI; sed non operatio inadæquatè accepta, & per ordinem ad inadæquatum decreatum, & licet de cœta operatione, necesse sit decernere & principium illius etiam medium, si sit necessariò & indispensabiliter requisitum; sicut non requiritur subsistētia; unde etiam illa opera, secundum quod profecta non nullà natura elevata per gratiam, & secundum quod dignificata à VERBO, essent quidem eadem materialiter, sed non eadem formaliter.

DICES. Si posset decerni & prævider in natura temperatura sine subsistētia, id ideo esset, quia non necessariò penderet in operando ab hac determinata subsistētia: Ergo etiam poterit decerni natura operatura, sine ullo principio operandi, & actione; quia etiam natura, non penderet ab hoc determinato principio operativo, & actione.

RESPONDETUR. Negando causalem; non enim ideo præcise id fit, quia non necessariò penderet operatio ab hac determinata subsistētia; sed quia simpliciter potest esse operatio, & non dependere à subsistētia. Quanquam, quo sensu concederet aliquis antecedens, codem concederet consequens.

Punctum Difficultatis 2.

Argumenta Partis affirmantis.

1. ARGUMENTUM objicit sibi Suarez tale. Quanvis absoluta præscientia meriti, in talihumanitate, non antecesserit electionem eisdem, tamen præscientia conditionata antecessit; præscivit enim Deus, quod, si assumeret humanitatem, in illa, futura erant magna merita.

RESPONDET in suis principiis Suarez. Sed in ordine ad intentum dici potest, etiam præscientia conditionata meritorum dignificatorum, jam dignitate increatè, non præcessit electionem conditionatam ad unionem: quia conditionatè prævideri debuissent, sine conditionata dignificatione per VERBUM, atque a deo sine titulo condignitatis ad merendam unionem hypostaticam. Si autem non præcessit præscientia conditionata illorum meritorum; ergo erant quid posterius unionem; si posterius, ergo non poterunt mereri jam se priorem unionem.

2. ARGUMENTUM objicit sibi tale. Potuit humanitas Christi prædestinari prius ad gloriam & gloriam, & in illa sic prædestinata potuerunt prævideri merita, propter quæ, ad unionem hypostaticam prædestinaretur.

RESPONDETUR. Hæc merita non fore nisi de congruo, non enim forent dignificata dignitate divinæ; consequenter nec induissent rationem condigni meriti.

3. ARGUMENTUM est, Amici. Quod de congruo possit humanitas mereri unionem. Quia scilicet Deus, aeterno suo decreto, prius ratione potuit velle efficaciter hanc humanitatem, cum iis gratiæ auxiliis, cum quibus præviderat illam sub quavis subsistētia, sub conditione, bene operaturam; ergo in præmium illorum operum, poterat hujusmodi unionem decernere.

RESPONDETUR. Argumentum ut proponeatur non concludit; quia, in præmium meritorum conditionatorum, non datur quidquam absolutum.

4. ARGUMENTUM est à pari.

1. PARITAS. Poterat per nos Christus mereri electionem suæ Matris, etiam per merita subsequentia decretum, de electione Matris: quia poterat mereri per merita ultimè completa morte Christi, quæ mors posterior erat, electione Matris; ergo etiam poterat sibi mereri unionem, per merita sequentia unionem.

RESPONDETUR. Imprimis, tenendo quod Christus sit meritus meritis, licet non morte, electionem hujus matris: non erit jam difficultas; sed tenendo, quod etiam morte id meruerit, recurri debet, ut dictum supra in simili, ad acceptancem mortis, quæ prior fuit electione Virginis, & independens ab eadem; consequenter, in hoc merito, non ostendetur quidquam, quod cauferetur ab aliquo posteriori. In præsenti autem præcessit unio hypostatica dignificans merita Christi: consequenter, si tribueretur illius actionibus vis merendi eandem unionem, hoc ipso ponetur, quod prius, cauferetur ab aliquo posteriori.

Ruris, titulus Redemptoris præservativi præcessit signo electionem Matris: qui redemptor præservativus, etiam mortem suam conditionatè obtulit; si obtulit, cum ipsa mors conditionata compleatur sui esse absoluò, etiam illa merita, hoc sensu complebuntur, absoluò morte; nec jam ostendetur, quod aliquid prius, cauferetur, à posteriori: cum illa conditionata mortis oblatio, præcedat electionem Virginis, hocq; nonnisi sensu compleetur absoluò morte, quæ est quid posterius Virgine, quia conditionata implentur absoluò. Jam autem quia non potest ostendi, quod conditionata prævisio meriti, condigne merentis unionem hypostaticam, & tamè præcedens eandem, debeat compleri absoluò merito: ideo non potest dici, quod illis sit meritus, tanquam completis, merito absoluò. Quod autem non præcesserit conditionatum meritum de condigno, probatum in responsione ad 1. Posset quis dicere, quod id meritus sit Christus Matri, sed non morte; possetque se tueri, quod etiam in Bulla Alexandri VII. præcitatæ, ubi agnoscitur Beatisimam

tissimam præservatam esse ab Originali, nihil habetur de morte Christi. Nam verba Pontificis sunt. *Intuitu, inquit meritorum IESV Christi, ejus Filii, humani generis Redemptoris, a macula peccati Originalis præservatam immunem.* Ubi nihil loquitur Papa de morte Christi; sed hoc videretur esse derogatio dignitati Virginis, non participantis ex thesauro præcipuo, mortis & Passionis illius. Deinde cum Pontifex dicat id factum esse intuitu meritorum Filii, jam debuit id proficiere ex meritis, post prædecrem, quod illa esset mater, quia scilicet illa merita, sunt a Filio Virginis, dicere autem, quod sunt a Filio Virginis materialiter, seu qui postea erat decernendus Filius, videtur, quod non simpliciter acciperentur verba Papæ, in Bulla sua dogmati-santis. Posset item quis dicere, aliud esse, loqui de electione in matrem, & aliud de præservatione ab originali: illud, posset dicere factum ex meritis, independens: *is a morte & matre, non tamen hoc posterius: possent enim signa rationis legitimè formari, quibus, decreta substantia maternitatis, remitteret, decernendum de titulo immaculatae Conceptionis, ad posterius signum, scilicet jam sequens mortem absolutè prævisum: & ita respondens negaret majorem supra assumptam ab Amico: quod eadem merita, quæ fuerunt causa electionis, fuerint causa redēptionis.* Addo, hanc difficultatem etiam aliis solvendam esse, nam Christus est Redemptor Angelorum præservativus, idque suā morte, & quomodo morte, siquidem decretum de illis servandis in gratia, præcessit absolutam prævisionem mortis?

2. PARITAS. Angeli meruerunt gratiam habitualē per actus, solum naturā priores, ipsa gratia. Ergo idem potuit Christus, per ordinem ad unionem hypostaticam.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia pro illo priori antecedentia, intelligitur jam principium elicitum & elevatum, adeoque dignificativum, conditum a gratia habituali, nempe auxilium supernaturale; jam autem in præsenti, pro illo priori antecessionis ad unionem hypostaticam, non intelligitur quidquam dignificativum, dignitate proportionata ad præmium, quod est unio hypostatica. Deinde hoc sensu conceditur, ut sint merita non nisi naturā priora; quod scilicet, eodem instanti, sint, gratia habitualis & meritum; non autem quod gratia, quæ est posterior naturā, eliciat illa merita, & dignificet.

3. PARITAS. Potest conferri merces in spem futuri pretii. Ergo & unio hypostatica, potest offerri in spem meritorum Christi.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu antecedentis, intelligitur dignitas mercis ad præmium. Nec ipso pretio, stat illius dignitas; jam autem non potest, ante unionem hypo-

staticam, intelligi dignitas meriti, ipsaque unio, dat meritis præmium.

4. PARITAS. Modus causandi in causa meritoria, est similis valde modo causandi, causa finalis; & ideo, quemadmodum finis, in apprehensione præexistens, causat sui ipsius executionem, ita & causa meritoria præexistens, poterit mereri executionem sui principii.

RESPONDETUR. Quando finis causat, habet jam aliquid proprium, sui constitutivum in ratione finis, nempe bonitatem, sui gratiā appetibilem, quæ antecedit sui executionem; jam autem illa merita, pro illo priori, non habent dignificativum proportionatum ad præmium; & si illud dignificativum intelligeretur, hoc ipso jam intelligeretur habitum, quod primè habere deberet.

5. PARITAS. Potest rex militi dare arma, sciens, bene ipsis usurum, ita ut ipsa arma, sint præmium meritorum.

RESPONDETUR. Quia intelligitur antecedens fortitudo militis, dignificativa illius meriti, ideo concedi potest antecedens; non potest autem pro illo priori, intelligi dignificativum, per ordinem ad illud præmium; nec accipit in præmium miles suum robur, quo dignificat illud meritum: acciperet autem in præmium Christus, id, quod dignificat illius meritum.

5. ARGUMENTUM. Potuit Deus liberaliter, & omnino gratuitè decernere, dare Christounionem hypostaticam, propter merita, ab eadem ipsa unione, participantia valorem.

RESPONDETUR. Potuisse Deum decerne-re liberaliter unionem hypostaticam, sed non ita, ut illi liberali decreto, forent pro commoti-vo ipsa merita, unione jam hypostatica dignifi-cata: quia hoc ipso, prius, cauferetur a posteriori. Concedo quidem quod ordinē intentionis prævideri possint prius merita Christi, præ ordine executionis; quia tamen, in ipso ordine intentionis, jam intelligeretur simul unio hypo-statica, pro illo ordine intentionis, conseq-uerter, jam se non posset habere per modum præ-mii, cū præmium debeat habere, rationē posterioris.

INSTABIS 1. Per nos, & liberaliter, & titu-lo meritorum, movetur Deus ad prædestinatio-nem formandam; ergo & ad decretum unionis potest moveri, & suā liberalitate, & intuitu me-ritorum Theandricorum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia pro illo signo, pro quo intelliguntur merita, nondum intelligitur factum decretum prædestinativum; & si intelligeretur, jam non essent illa merita motivum illius decreti; jam autem pro illo signo, pro quo intelliguntur merita Theandrica, intelligitur jam unio hypostatica; ergo non potest esse præmium, quod debet ha-bere rationē posterioris. In idem recidet, quod illa merita non sint effectus prædestina-tionis:

Disputatio III.

133

tionis; consequenter, si moveant ad prædestinationem, effectus non erit causa suæ causæ; jam autem merita Theandrica sunt effectus, suo modo, unionis hypostaticæ: ideoq; si unionem cauferent, causaretur prius, ab aliquo posteriori, ad eoque causa, à suo effectu.

INSTABIS 2. Justi merentur absolutè gratiam habitualem & gloriam, licet gratia & gloria, sint præfinitæ ante prævisionem meritorum; quia præfiniuntur, ut conferenda in ordine executionis, propter merita: Ergo poterit dici & unio hypostatica, decreta, intuitu meritorum Theandricorum.

RESPONDETUR. Casum antecedentis verum esse: quia, in quo signo intelligitur liberalitas, tanquam motivum prædestinationis, non dum intelligitur prædestinationis, sed se habet per modum posterioris: si se habet per modum posterioris, nihil sequitur absurdum, ut ipsa gratia & gloria cadat sub merito; jam autem cùm intelliguntur illa merita significata, unionis hypostatica, hoc ipso jam intelligitur unio; si intelligitur, jam non potest habere rationem præmium, quia nec rationem posterioris. Rursus, quando decernitur liberaliter gloria, non decernitur dependenter ab actibus visionis ponendis, cùd quòd hoc ipso intelligeretur ejus antecedentia, cuius deberet intelligi sequela; ita nec potest decerni unio hypostatica, dependenter a meritis Theandricis, quæ sunt posteriora illis.

INSTABIS 3. Etiam hoc decretum unionis, factum est, ut respiciat unionem, tanquam dandam propter merita.

RESPONDETUR. Negando illud sic potuisti reformari.

6. ARGUMENTUM est. Saltem potuit Christus, mereri excessum hujus unionis, præ illa; quia potuit Deus decernere humanitatè Christi, cum hac vel illa unio hypostatica indeterminata; & Christo sic præfinito, potuerunt videri merita, ex quibus prævisis, potuit velle hanc potius unionem. Pertractat hoc punctum Aldrete disp. 27. & affirmat Seçt. 4.

RESPONDETUR. Vi unionis hypostaticæ, potuisse mereri Christum, ut sibi, per posteriori, daretur in præmium excessiva aliqua unio, neq; enim tunc, deberet causari prius, à posteriori; non tamen potuit mereri primam unionem, ex dictis. Sed quia hæc merita, erant merita nunquam ponenda, non poterant movere efficaciter, ad dandam præsentem unionem: quod applica, etiam inferius dicendis.

INSTABIS 1. Aldrete. Principium merens, quod est formaliter elicivum meriti, jam intelligeretur determinatum, & simul merita præfinita; ergo illis potuit moveri Deus, ad confendam unionem de se meliorem.

RESPONDETUR. Concedo totum. Sed nego, moveri potuisse ad conferendam unionem primam.

INSTABIS 2. In ipsa unione distinguendum est per rationem, quid cadat sub præmio, & quid detur gratis? hoc enim fit etiam in humanis, dum commutantur dignitates.

RESPONDETUR. Hæc duo distinguuntur posse; sed nego etiam hoc distincto, quod posset cadere sub merito condignum, prima unio hypostatica.

INSTABIS 3. Id, quod significat opus, non debet realiter distinguiri ab ipso præmio.

RESPONDETUR. Hoc concessum, negatur, quod opus non debeat semper habere prioritatem, respectu præmii; quam prioritatè non habet, si primam unionem, ut dictum, mereretur.

INSTABIS 4. Potest distinguiri in gratia, quod se habet per modum formæ significantis opus ad præmium; ergo idem dicendum de commutatione unionis hypostaticæ in meliore.

RESPONDETUR. Concedo totum; sed nego, quod prima unio unquam cadat sub merito.

INSTABIS 5. Si merito videatur infallibiliter eliciendum, sive detur hoc principium, sive aliud, poterit, qui recepturus est præmium, pacisci cum remunerante, ut sibi detur hoc melius principium.

RESPONDETUR. Potest pacisci, ut sibi detur pro post, non autem primò; propter dicta.

7. ARGUMENTUM. Cùm merita Christi sint infiniti valoris, & non possint sufficienter remunerari per præmia subsequentia, ideo extenderem debent suam activitatem ad præmium, de quo hic.

RESPONDETUR. Non posse id fieri, quia causaretur à posteriori id, quod prius est; hoc autem repugnat.

Punctum Difficultatis 3.

Quid tenendum?

ASSERO 1. Opera elicita à natura per vires gratiae, propriæ naturæ ante unionem, nihilominus in instanti reali unionis, si sumantur prout sunt à parte rei, habent conditatem indeterminatam ad aliquam unionem hypostaticam.

RATIO. Quia adæquatè sumpta significantur in re dignitate VERBI, respectu autem meritorum significatorum dignitate VERBI, non est excedens præmium, aliqua unio hypostatica, ut dictum supra.

ASSERO 2. Eadem opera sic sumpta, habent quidem dignitatem coæquationis, ad unionem hypostaticam propriam & primam, sed non habent rationem meriti. Partire dignitatem coæquationis à formalitate meriti, coæquatio, stat in æquali dignitate: formalitas autem meriti, stat in conditione actionis laudabilis, natæ habere collationem præmii, sui intuitu.

I. Pars Asserti

PROBATUR. Quia scilicet dignitas illius

* m

actio-

actionis, habet eandem dignitatem, quam unio hypostatica; ergo habet et qualitatem dignitatis.

II. Pars, in qua in praesenti difficultas.

PROBATOR. Tum, quia pro illo priori, & esset intelligibilis dignitas oriunda a Persona Verbi, utpote tribuens rationem meriti de condigno ad unionem hypostaticam: quia dignificabilitas, ut supponitur, non potest haberi, nisi ab aliquo increato; & non esset intelligibilis: quia si esset pro illo priori intelligibilis dignificatio orta a Persona VERBI, & haberent antecedentiam merita ad illam unionem, utpote causa illius moralis; & non haberent antecedentiam: quia jam, pro illo priori, intelligeretur similitas unionis. Tum, quia si merita antecedenter tempore, non haberent rationem meriti de condigno ad unionem hypostaticam; ergo etiam si sumantur priora intelligibilitate praes unione, non sunt intelligibilia tanquam merita de condigno. Tum quia & essent illa merita de condigno, ut supponitur: & non essent: quia in antecedentia ad dignitatem, non sunt digna, essent enim digna sine forma dignitatis; sed, pro illo priori natura, haberent antecedentiam ad dignitatem: quia haberent antecedentiam ad unionem hypostaticam, quae est illorum dignitas. Addo, implicat non praecessisse id, quod praecessit: sed si deberet vi meritorum subsequentium decerni Incarnatio, debuisset id non praecedere, quod praecessit: Ergo id implicat. Minor probatur. Si vi meritorum subsequentium decerni posset Incarnatio, ante illa merita non debuisset praecessisse decretum, utpote quid sequens illa merita; & tamen praecessit decretum, quia praecessit unio dignificans illa merita, adeoque & decretum circa illam.

Ceterum merita illa accepta non secundum condignitatem ab unione hypostatica derivata, sed merè acceptam ex gratia, possunt esse merita de congruo, unionis VERBI. Quia non est ratio, cur Deus tot gratias conferre non possit creaturæ, cum quibus se congruè disponat ad unionem hypostaticam, accedente praecipue pacto, de illa danda in præmium; quod pactum non implicat.

DICES 1. Nullum haberi fundamentum sic exaltandi merita, dignificata præcisè per dignitatem gratiæ.

RESPONDE TUR. Haberi fundamentum in principio negativo. Non implicat; & in principio: quia est multa dignitas thesauri gratiarum.

DICES 2. Ergo non erit fundamentum, cur defacto Christus sic non sit meritus unionem.

RESPONDE TUR. Quia ex una parte non praecessit gratia unionem hypostaticam; & ex altera parte, quia omnis gratia, data Christo, intuitu unionis hypostaticæ, non ergo illam praecessit; quod requiritur ad meritum.

DICES 3. Merita naturalia non possunt mereri gratiam supernaturalem, etiam de con-

gruo: Ergo nec supernatura, unionem hy-
postaticam.

RESPONDE TUR. Disparitatem esse, quia antecedens docet Fides contra Pelagium; quod de consequenti non habetur. Rursus, quia gratia, per Augustinum, non esset gratia, si natura deberetur; quod non sequitur in casu con-
quentis. Et quamvis, in ratione entis & ordinis, non magis distent, meritum supernaturale & u-
nio hypostatica, quam natura & gratia, in ratio-
ne tamen præmialis, ex dictis, magis distant.

ASSERO 3. Merita prout non dignificata unio-
ne hypostatica, non sunt merita condigna ad unionem hypostaticam.

RATIO: Quia meritorum condignitas ad unionem hypostaticam, non appetat, quod a liunde accipi possit, quam ab aliquo increato.

DICES. Merita creata merentur de condi-
gno visionem beatam, ergo & unionem hypo-
staticam.

RESPONDE TUR. Disparitas est, quia magis est, habere in præmium Deum substantialiter ingredientem aliquod compositum, quam esse Deum objectum aetatis intuitivi, si cetera adiungantur.

DIFFICULTAS III.

*An Christus meruerit unionem per opera
subsequentia?*

ASSERO 1. Per merita subsequentia, etiam pro-
ut non dignificata a Persona VERBI, poterat Christus
mereri unionem hypostaticam de congruo.

RATIO: Quia ex una parte tale meritum non implicat, ex alia, dignificatio illius, haberi potuisse a gratia.

ASSERO 2. Opera Christi subsequentia, po-
tuerunt habere veram rationem meriti de condigno,
respectu conservanda unionis, v.g. Opera Christi
primæ horæ elicita, poterant habere vimme-
rendi, ut conservetur unio hypostatica per a-
ternitatem.

RATIO: Quia opera subsequentia possunt mereri aliam unionem, imo & primam alteri; ergo possunt mereri & conservationem suæ unionis. Deinde, si quid obstat, quominus mereri possent illa opera conservationem illius unionis, id ideo esset, quia præsupponerent unionem; sed hoc non obest, quia non præsupponerent unionem prout conservatam, sed prout antecedentem. Deniq; non implicat fieri cum Christo pactum, ut detur illi in præmium conservatio unionis, & ut, ex vi illorum operum prævisorum, decernatur conservatio.

DICES. Illa unio, prout antecedens opera subsequentia, est causa operum subsequentium, & opera subsequentia essent causa conservanda illius unionis: ergo illa unio antecedens est causa sui ipsius conservandæ.

RESPON-

Disputatio III.

135

RESPONDETUR. Non esse absurdum, ut idem sit causa moralis sua conservationis, quia iam tunc conservans physicum, esset distinctum ab ipsis illis meritis, causatis ab illa unione, & impetrantibus illam conservationem.

ASSERO 3. Non constare, quod conservatio unionis data sit, in premium meritorum Christi.

RATIO: Quianec Patres, nec scriptura de hoc loquitur.

QUÆSTIO III.

De Motivo Incarnationis, quod sunt Merita Beatissime, & Sanctorum Patrum.

Quod attinet ad Meritum Beatissime.

ASSERO 1. Non potuisse Beatissimam merendam condigno substantiam Incarnationis.

RATIO: quia est summa impropositio cuiuscumque meriti creati, ad tantum præmium.

ASSERO 2. Non implicat contradictionem, ut incondigno, mereretur sibi Maternitatem.

RATIO 1. Ascerti, quia si implicaret ne id mereretur, implicaret ideo, quia hoc ipso deberet mereri substantiam Incarnationis; sed id non sequitur: quia, sub eo non nisi respectu, merendo Beatissima ut sit Mater Dei, mereretur substantiam Incarnationis, si in ante, & ex vi aliis motivationibus prædecreta jam fuisse substantia Incarnationis: sed est prædecreta; Ergo.

RATIO 2. Quia Maternitas Dei, vel physique vel moraliter accepta, non excedit vim meriti etiam condigni creati; quia, esse Filium Dei adoptivum, est quid maius præcise, quam esse physique Matrem Dei; idque innuit Christus, qui eos qui faciunt voluntatem Patris, appellat Patres & matres: & Augustinus; *Majus est, inquit, concipere Deum mente, quam in ventre; sed mereri, esse Filii Dei adoptivi, v. g. per gloriam, vel per augmentum gratiae, idque de condigno, competit merito creato.* ergo & esse maternitatis physique. Quod vero non excedat moraliter maternitas condignitatem meriti creati, Ratio est: quia independenter à maternitate, poterat tantum vel aequaliter gratiam habere Virgo Beatissima, qualis est necessaria ad promerendam gratiam maternitatis annexam.

RATIO 3. Quia id non implicat.

ASSERO 3. Non improbatum est, quod defacto meruit sibi Maternitatem Beatissima.

RATIO 1. Autoritatis. Habet id Antiphona Ecclesia; *Quia quem meristi portare.* Et Oratio. Deus qui gloriose Virginis corpus & animam, ne dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, &c. Hieronymus: *Tantæ, inquit, Puritatis MARIA existit, ut mereretur effici Mater Filii Dei.* Et Greg. in lib. 1. Reg. c. 1. *An non inquit, Mons sublimis MARIA, que ut ad conceptionem aeterni VERBI peringeret, meritorum verticem, supra omnes choros, usque ad solum Deitatis evexit.* Qui modi lo-

quendinon significant solam dignationem Dei gratuitam, quæ etiam vocari solet gratia & meritum, quo sensu sumitur in Oratione Ecclesiæ de S. Anna, quæ dicitur meruisse, esse mater Genitricis Domini; sed significant simpliciter actiones, quæ id merentur. Rursum, sensus illius Orationis de S. An procedit de gratia parvandi, ne foret sterilis. Quanquam si etiam illi concesseris prærogativam meriti, ut esset mater Virginis, convinci non poteris, immo simpliciter verba Orationis accipies: nec id tribuendum aliis, quia illis id non tribuit Ecclesia. Concessio autem quod id meruerit Beatissima, concedi debet, quod conligè meruerit; quia meritum simpliciter dictum, supponit pro principali, principale autem in meritis, est meritum condignum.

RATIO 2. Quia non est ita certum, quod, præter gratiam & gloriam, non possimus nobis quidquam mereri supernaturaliter de condigno, quod si aliquid aliud: cur non & Maternitatem Beatissima?

RATIO 3. Quia si Beatissima non meruisset de condigno maternitatem, id ideo esset, vel quia non supponeretur habuisse gratiam, vel quia omnes gratiæ illi datae sint, intuitu maternitatis Dei; sed utrumque hoc non probat intentum. Non primum: quia antequam supponeretur electa in matrem Dei, supponebatur jam Christus, caput influens in membra, supponebatur Christus mortem acceptasse, & cætera similia; cur ergo vi illorum meritorum, non potuisset prævideri operatura? Non etiam secundum: quia quamvis aliquæ gratiæ datae sint Beatissimæ intuitu maternitatis, non est tamen necessarii omnes; cur ergo defacto, ratione illarum aliquarum gratiarum, non potuisset & operari, & prævideri opera? Quod autem Christus non habuerit illas gratias, nisi intuitu Incarnationis, habuerit autem Beatissima, referri debet in signa rationis, & decreti, supra assignata; quia scilicet Beatissima, ante suam maternitatem, potuit prævideri, habens gratiam ex alio principio, quam ex maternitate, nempe vi capitatis, & vi decreta quoad substantiam Incarnationis, quam sequitur acceptatio mortis, & cætera similia. Jam autem antequam Christus decretus est caput influens, adeoque, ante decreta Incarnationis, in nullo priori signo cum gratia prævideri potuit defacto. Deinde, cum Sancti doceant, Beatissimam meruisse maternitatem, hoc ipso docent, præcessisse merita ante maternitatem: consequenter, præcessisse principium merendi, ante maternitatem: adeoque, illa principia non esse data, ex subsequenti, decreta jam maternitatis; quod tamen non docent de Christo.

Quod ad Sanctos Patres attinet.

ASSERO 1. Eos non potuisse mereri de condigno substantiam Incarnationis.

* m 2 RATIO

RATIO est. Maxima impropositio tanti mysterii, cum quocunque merito crearo.

ASSERO 2. *Poruississe illos mereri de congruo substantiam Incarnationis.*

RATIO est: Quia id non implicat; præcipue autem, cum potuerint habere gratiam, independenter à meritis Christi, & elicitas ex hac gratia operationes in hunc finem offerre, quo casu, non erit ratio, cur de congruo id mereri non potuerint?

ASSERO 3. *Defacto non meruisse illos de congruo substantiam Incarnationis.*

RATIO est: Quia omnes, quæ Sanctis Parentibus datae erant gratiæ, intuitu Incarnationis datae sunt; ergo iam supponebatur Incarnatio, ante illorum merita congrua.

ASSERO 4. *Aliquos ex illis, ut David, Abraham, meritos fuisse circumstantiam Incarnationis, quod ex his Parentibus Christus nascetur.*

RATIO, Authoritas Scripturæ ex Gen. 27. 2. Reg. 2. 1. Paralip. 22.

ASSERO 5. *Plures ex ipsis meruerunt Incarnationis circumstantiam, quæ est, Acceleratio. Non quod citius facta quam primò Deus decreverit;*

sed quod non decrevisset tam citò, nisi prævidisset preces illorum.

RATIO asserti est authoritas scripturæ, ubi Dan. 9. Hebdomades dicuntur abbreviatæ.

DICES. Merita Christi non poterant dari, nisi cum hac duratione; ergo cum sint prævisa merita Christi, ante Patrum merita, ulti potest causa meritorum, quæ conveniebant Parentibus: prævisa sunt cum hac duratione; ergo determinatio de hac duratione præcessit illorum merita: ergo ulti, tempus Incarnationis non cedebat sub rationem meriti Patrum.

RESPONDEtur. Pro aliquo signo rationis, non est necesse prævideri omnia identificata realiter; nam ubicatio, ut diximus in physicis, identificatur realiter entitati, nec tamen fuit necesse, in primo decretri signo, statim decerni de omnibus ubicationibus Christi: esse item hujus filium, identificatur entitati Fili, nec tamen erat necesse prævideri in primo decretri signo, cuius esset futurus Filius Christus; ita ergo nec erat necesse prævideri illa merita, cum hac duratione. Confule alios fusiūs ista trahentes.

DISPUTATIO IV.

De ipsa Incarnatione.

Trastante de ipsa Incarnatione secundum se, tria potissimum expendi possunt. *Primo*, quid sit Incarnatio, accepta, secundum quod dicit unionem Personæ divinæ, cum natura humana? *Secundo*, quid sit Incarnatio, secundum quod dicit, terminum illum cui assumere convenit, nempe secundam Personam? *Tertio*, *Quid defacto sit unitum isti Personæ, seu quid assumptum?*

QUÆSTIO I.

De Incarnatione prout dicit unionem.

IN Christo duplex unio est. *Primo*, unio corporis & animæ rationalis: deinde unio naturæ humanae, cum Persona VERBI. Distinctas esse has uniones, probat imprimis distinctio extremitum unibilium; unio autem sequitur naturam unibilium. *Quod etiam à posteriori probatur*: quia facta est separatio inter animam & corpus, adeoque disunio, in triduo mortis; cum tamen unio hypostatica soluta non fuerit; secundum illud Damasceni, *VERBUM, quod semel assumpsit, nunquam dimisit*. De priori unione hinc non agetur, quia idem de illa dicendum, quod

de unione in homine. De hac altera hinc disceptabitur.

DIFFICULTAS I.

Quid unio Hypostatica?

Totum hanc questio manca esset, non praesuppositis istis, quæ in simili dicta in Philosophia; magis propria hujus loci hinc attingentur.

DICENDUM est 1. *Unionem hypostaticam salvare non posse, sine aliqua entitate modali.*

PROBatur principio in materia de distinctionibus stabilito. Impossibile est, transire ab uno contradictorio ad aliud, sine sufficienti mutatione, ergo & à non esse terminati Personæ divinæ, ad esse terminati eadem, impossibile est transire sine sufficienti mutatione; sed nulla alia sufficiens ostendetur, nisi ponatur entitas modalis: ergo. Subsumpti antecedens probatur sola inquisitione, quæ sit illa mutatio: defendeturque hoc antecedens mox dicendis. Et secundum hanc conclusionem convenimus cum Modalistis.

DICENDUM 2. *Illa Modalitas, non habebit rationem dispositionis formaliter, sed connotati determinativi, ut VERBUM personaliter naturam hanc huma-*